

Franckesche Stiftungen zu Halle

Sylva Qvadrilingvis Vocabvlorvm Et Phrasivm Bohemicae, Latinæ, Græcæ Et Germanicæ Lingvæ

Emmel, Helfrich

Pragae, MDXCIIX

Z

Nutzungsbedingungen

Die Digitalisate des Francke-Portals sind urheberrechtlich geschützt. Sie dürfen für wissenschaftliche und private Zwecke heruntergeladen und ausgedruckt werden. Vorhandene Herkunftsbezeichnungen dürfen dabei nicht entfernt werden.

Eine kommerzielle oder institutionelle Nutzung oder Veröffentlichung dieser Inhalte ist ohne vorheriges schriftliches Einverständnis des Studienzentrums August Hermann Francke der Franckeschen Stiftungen nicht gestattet, das ggf. auf weitere Institutionen als Rechteinhaber verweist. Für die Veröffentlichung der Digitalisate können gemäß der Gebührenordnung der Franckeschen Stiftungen Entgelte erhoben werden.

Zur Erteilung einer Veröffentlichungsgenehmigung wenden Sie sich bitte an die Leiterin des Studienzentrums, Frau Dr. Britta Klosterberg, Franckepplatz 1, Haus 22-24, 06110 Halle (studienzentrum@francke-halle.de)

Terms of use

All digital documents of the Francke-Portal are protected by copyright. They may be downloaded and printed only for non-commercial educational, research and private purposes. Attached provenance marks may not be removed.

Commercial or institutional use or publication of these digital documents in printed or digital form is not allowed without obtaining prior written permission by the Study Center August Hermann Francke of the Francke Foundations which can refer to other institutions as right holders. If digital documents are published, the Study Center is entitled to charge a fee in accordance with the scale of charges of the Francke Foundations.

For reproduction requests and permissions, please contact the head of the Study Center, Frau Dr. Britta Klosterberg, Franckepplatz 1, Haus 22-24, 06110 Halle (studienzentrum@francke-halle.de)

[urn:nbn:de:gbv:ha33-1-228867](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:gbv:ha33-1-228867)

ficilis: χαλεπαίων, infensus, succensus: ἀγρίος, ἀγρίοθυμος.

Grünnig/ zornig / wütend vnd tobend vor zorn/ böß/erbittert/Brumlend, murrend/der die zån auff eynander beißet für zorn. *Vide etiam* Zñewiwý / z Trěstěný.

Wstěkati se/hněwati se/hněwem se/sápati/zpauzeti se/popauzeti se.

Sæuum else: Crudelem else: Sæuire:

Indignari, sápati se: Fremere, rwaáti hněwem: Furere, wstěkati se: Frendere, zubámi sstřípěti. Ἀγρίον, ἀγρίοθυμον εἶναι: Ἐρέμειν, fremere: Ἐρύχειν, frendere dentibus: χαλεπαίων, ἐργίλειος, irasci. Grünnig sein/zornig sein/Brumlen/wüten/die zån auff eynander beißen vor zorn. *Vide etiam* Trěstěti.

Wžeti na sebe/přigiti k sobě něčí při / zastáwati, brániti něoho / řečníkem od něoho býti, a před saudem a práwem mlúwiti.

Causam alicuius suscipere, agere:

Causæ alicuius patrocinium suscipere: Tueri, defendere, tractare, transigere causam alicuius: Patrocinari, zastápati něoho: Alicuius patronum, advocatum else. zástup eým a přítelem býti. Ἀπολογεῖσθαι: συνηγορεῖν: συναγορεύειν: συδικεῖν: συβερεῖν ἰνι, patrocinari, defendere in iudicio. Eynes sach vertháttin gen/eynes fúrsprech sein.

3.

3 Zába zemská gedowatá.

3 Bufo: Rana terrestris venenata.

Ὁ θύσαλος: φρύνος: πυρίφρυνος, cubeta. Arot/ sewerfrot.

Poëtice: Bufo squalidus, deformis, ventrosus, informis, Fædo, squalenti, infot mi corpore, Latitans, gaudens caner nis tacitis, abstrusis.

Zabiti / vide za Mordowati.

samého se Zabiti, zamordowati, zabubiti, probodnauti, oběsiti, otráwti / hrdlo sobě odnjti / samého sebe o žiwot, o hrdlo přivrawiti / nad samého sebau fatem býti.

Sibi ipsi mortem consciscere, manum afferre: Seipsum interficere, interimere, occidere, strangulare, è medio tollere: Sibi mortem, necem appropere: Morte voluntaria; spontanea sibi vitam abrumpere; dobrowolnau smrti; z swěta; sgiti; sobě pomocy; dobrowolně o hrdlo; o žiwot se připrawiti. Ἀποκτενεῖν, φονεύειν ἐαυτὸν: διαφείρειν ἐαυτὸν: ἀποκτείνειν ἐαυτὸν ἐν τῷ βίον: ἀποκαρτερεῖν, sibi inedia mortem consciscere, hládem se ymoriti. Sich selbst erwurgen / sich selbst erhengen, oder erstechē / sich selbst ymbs leben bringen / sich selbst tödren / an seinem eynen leib zum hencfer werden.

Zacátef / vide počátef.

Záčínati / začjti / začátef, počátef wčinniti / počjti.

Inchoare: Incipere: Ordiri: Exordiri: Initium sumere: Initium facere. Ἀρχεῖν: ἐν ἀρχῇ εἶναι: ἐπι ἀρχῇ εἶναι: ἀρχὴν λαμβάνειν, ποιεῖν. Anheben/ansfangen/ansfang machen. *Vide etiam* supra počjnnati. Zñse

base znova začiti / w nowé začiti / ob-
nowiti.

Iterum, de nouo incipere, inchoare,
ordiri, & Integrare: Redintegra-
re: Redauspicare, Redauspicari:
Renouare: Instaurare, obnowiti.
Ἀπαρχεῖν: ἐπαναρεῖν. Widerumb
ansfangen/widerumb vō newem an
heben / außs new anheben / wide-
rumb erneweren.

Žádati/prosyti/žádost wžládati/hle-
dati.

Postulare: Expetere: Poscere: Expo-
scere: Requiere, christi mji: Exi-
gere: Deposcere: Depostulare:
Contendere: Flagitare: Efflagita-
re, oprawdowé žádati: Petere, O-
rare, prosyti. Ἀτεῖν: ἀπαιτεῖν: ἐξαι-
τεῖν: παραίτεῖν: ἀπαιτεῖν.

Begeren/ fordern/ anfordern/ er-
fordern/ mit ernst begeren/ forder-
ren/ an eynen gelangen lassen/ ansu-
gen/ ansuchen/ ersuchen/ bitten/ bey-
suchen/ anlangen.

Žádati/žádostiwšm bžiti/žádost mji/
po něčem taužiti/ chut, libost mji/
winšowati sobě/ chiti/ chiti mji.

Cupere: Desiderare: Concupiscere,
požádati: Petere: Expetere: Ap-
petere: Concupere: Velle, chiti:
Affectare, dychiti: Auere: Opta-
re: Exoptare, winšowati: Sitire,
žizniti: Ferri, Moueri, Impelli ani-
mo ad aliquid, wedenu, pazenu bý-
ti něčemu: Cupidum, auidum ef-
se: Auidè affectum esse: Teneri
cupiditate: Desiderio teneri, arde-
re, žádostij hořeti: Studio trahi, in-

cendi, efferi: Else in desiderio, tu-
žebně žádati: Duci trahiq; ad cupi-
ditatem, wedenu býti k žádosti: Te-
net me studium, auiditas, cupidi-
tas, mám tobo žádost: Appetens, a-
uidus, cupidus sum, žádostiw sem,
žádám. Ἐπιθυμεῖν: ἐπιθυμῶμαι:
ποθεῖν: ἐπιποθεῖν: ἠλιχθεῖν: ἐφιεῖται:
ἐπέθυσε: ἐράν: ἀγαπᾷν: ἐπιθυμῶσι-
κῶς, ἐρωτῶς, ἐπιμενῶς ἔχεν.
Begeren/ Begierlich sein/ Begird ha-
ben / zu etwas verlangen tragen /
gelusten/ lusten haben/ wünschen /
wollen/ haben wollen/ dursten/ begi-
rig sein/ eyn verlangen haben.

Poëticè: Fame uel siti teneri: Capi cu-
pidine rei alicuius: Quod si tantus a-
mor menti, si tanta cupido est.

Žádati náramně, welice, welmi/ well-
kau žádost mji/ welmi, znamenitě
po něčem taužiti / něco moč chiti
mji/ nařátce chiti mji / sředečně
winšowati a žádati/ něchož wšce ne
žádati a newinšowati.

Expetere: Maximoperè, vehemen-
ter, ardentè cupere: Percupere:
Præoptare: Maximè velle: Ma-
ximoperè concupiscere: Inhiare,
Anhelare, po něčem dychiti: Sum-
moperè, sitientè expetere: Nihil
magis in uotis habere: Nihil op-
tatius esse, nic žádostiw ègššho ne-
bžiti: Incendi, Inflammari, Flagra-
re studio, cupiditate, desiderio a-
licuius rei, zapáliti se, rozžiti se,
hořeti žádostij a chitiwostij někeré
wěcy: Flagrare cupiditate. Μαλι-

ἢ ἐπιθυμῆν, ἢ λίχθηται: ὑπερεα-
λόγως ἐπιθέται.

Heftig begeren / grosse Begierd vnd
verlangen nach etwas haben / fast
Begierig sein nach etwas / etwas mit
gewalt haben wollen / sich söhnen
nach etwas / heftlich wünschen vnd
Begeren/nichts mehr wünschen vnd
Begeren als / gleich als mit dem ar-
hem nach etwas schnappen / nichts
mehr Begeren/nichts gewünschters
sein/entbrennt vnd brünstig sein ge-
gen etwas.

Žádost / winš / prosba.

Postulatio: Postulatus: Postulatum:

Flagitatio: Efflagitatio. Ἡ ἀήνοια:

Ἡ ἀήνοια: τὸ ἀήνοια: Ἡ ἀήνοια.

Beger / forderung / anforderung /
heyschen / heyschung / anspruch.

Žádostivost / žádost / milost a žádost /
winš / wüle / požádání / chut a milost
k něčemu / dychténj po něčem.

Appetitus, appetyt, chut: Cupiditas:

Desiderium: Concupiscentia: Ap-
petitio, Amor, milost: Ardor, ho-

raucý žádost: Appetentia: Votum,

winš, což se winšuje: Cupido, mi-

lost a žádost: Libido, chlipnost,

chlipná žádost: Auiditas, hltawá žá-

dot, chřivost: Desideratio: Studi-

um, smážnost: Cupiditatis sitis, žiz-

niwá žádost: Impetus animi, prud-

kost, zbaření myslí. Ἡ ὀρεξις: ἐπι-

θυμία: ὁ πόθος: τὸ πῶμα. Begierd,

Beger / Begierlichkayt / lust / verlan-

gen / lust vnd lieb / wunsch / will-

annut / brunst / fleiß.

Žádostivost vřadu, cti a důstojenství.

Ambitio: Ambitus: Studium & cu-

piditas gloriae, dychténj po slávi

světské. Conciliatio gratiae, žádost

přijetí a milosti lhosté. Ἡ φιλοτιμία:

φιλοδοξία: ἀνταρχία. Werbung /

werbung nach ehr / werbung nach

gunst.

Žádost tělesná, neřijzená, chřivná, wíl-

ná, nekázaná, necná, nečestná / ne-

poctivá / chlipnost / wíllost / neřijze-

ná rozkos.

Libido: Cupido: Libidinosa volup-

tas chlipná rozkos: Amor illicitus,

neřádné milování: Salacitas, smil-

nost: Immoderata rei venerae ap-

petentia, chlipnost: Ardor, horá-

nost: Prurigo, swrab, swědění: Té-

tigo. Ὁ ἔρωσ, amor: Ἡ φιλοθυμία: λα-

θυμία. Unzuchtig Begierd / Begierd zu

unzucht vnd wollust / lust vnd lieb

zur hurerei vnd geilheyt / unzimli-

che lieb / geilheyt / brenst / dz jucken.

Poëticè: Cupido turpis, scelerata, caeca

Veneraea, obscana, libidinosa, noxia

Inimica virtuti, Pertentans pectora:

Prurigo impatiens morae: Obscana

urens Veneris prurigo.

Žádost zbuditi, wzbuditi / chut a libost

vdělati / žádost rozjiti / k žádosti, k

chlipnosti popuditi.

Incendere, excitare amorem, libidi-

nem, cupidinem, ponuťnanti k mi-

losti, chlipnosti žádosti: Incendere,

incitare affectum: Inflammare de-

siderium, zapaliti žádost. Ἐγείρω,

ἔγειρω τὸν ὄρεξιν. Begierd erwe-

cken /

Ken / lust vnd lieb machen / Begierlich
 lich eyt anzünden.

Žádostivý / žádauch / žádúch / fdož má
 milost a žádostí k něgáté věcy / fdož
 něčeho žádá a něco mji chce. něčeho
 žádostiv gest.

Cupidus : Auidus, hltawý : Appetens :

Auarus, lařomý : Amans, milowý :

Expetens : Cupiens : Ὁ ἐπιθυ-

μιτικός : ὀρεγόμενος : ἀσμενος : ὁ, ἢ ἀπλη-

τος, insatiabilis, inexplebilis, ne-

nasycený, nenaplněný : ἐπιεμένος, ἐρο-

μεός ἔχων. Begirig / Begevend / der

eyn Begird, lust, lieb oder verlange

zu eynem ding hat / girig / liebend.

Žádostivě / chřtivě / s žádostí a chřtivo-

stí, aneb s churí / snajně.

Cupidè : Studiolo, snajně : Auidè chřti-

wě, hltawě : Auare, lařomě, lařot-

ně : Appetenter. Ἐπιθυμιτικός : ἐ-

πιετικός : ἐπιεμένος ἐρωμιτικός. Begir-

lich / mit Begird vund verlangen /

geiziglich.

Žadnj / poslednj / neyzadněgši.

Vltimus : Extremus : Postremus. Ὁ

ἐπιτελευτικός : ὀπίσθετος : ἔσχατος, ὕστατος.

Žinderst / der lezt.

Žadu / pozadu / nazpátek / zpátekem.

Retro : Retrosum : A tergo : In aver-

sum. Ὁπίσθεν : ἐξ ὀπίσθεν : ἀπὸ πρὸς : κατὰ

πρὸς ἐπὶ ποδα, postaupně. Žinderst

sich hunderweeg / zuruck.

Žadnj / což gest žadu, pozadu / za hřbe-

tem / žáda.

Posticus : Qui est à tergo : Qui retrò

est : Averlus. Ὁ ἐπίσθετος. Žinderst

wertig / das dahinden od zuruck ist.

Žadnj / nižadnj / ani geden / ani křesťan /

ani křesťánek / ani křowěť / ani křo-
 wiceť / ani křwúček / ani křowěť křo-
 wěť / ne nědo.

Nullus : Nemo : Non ullus : Non a-

liquis : Ne ullus quidem : Ne unus

quidem, ani geden, ani gediničty :

Haud quisquam : Unus nullus, ani

geden, ani žadnj : Neuter, ani ge-

den, ani druhý, žadnj z těch dwam.

Ἄνευ : ἀνευ : ἐκ ἑστί : ἑστί : ἀνευ :

ἀδελφός : ὁ, ἢ ἕτερος. Niemand / keyner /

nicht eyner / keyn mensch / nicht eyn

eynsiger / keyner vnter zweyen.

Žadnj neč ty / žadnj ginž neč ty / ža-

dnj ginž from tebe / ginž žadnj neč

li ty / from ty / from tebe.

Nemo præter te : Haud quisquam ex

cepto te, Sorwa křo ginž leč ty, neč

li ty, fromě tebe, wymjnjc tebe :

Præter quàm tu nullus, from tebe

žadnj ginž : Extra, præter te nemo,

Ἄνευ πλὴν σε, ἐκ σοῦ ἢ ἐκ ἑστί :

ἀνευ παρὰ σε. Niemand dan du /

dich alleyn außgenommen / keyner

dann du / ohn dich niemand.

Žadnjm spásobem / nižadnjm spásobem /

žadnan mērau / nigatž / nifce-

ratž / nifeli.

Nulla ex parte. Ἄνευ μέρους : ἀ-

νευ μέρους : ἀνευ μέρους : ἀνευ μέρους :

ἀνευ μέρους : ἀνευ μέρους : ἀνευ μέρους :

keynerley weg oder weiß / gang vñ

gar nicht / mit nichten / keynes wegs

nicht.

na Žadněm místě / nifdž / nifdež.

Nullquam : Nullibi : Nullo in loco :

LII 5 In nullo

In nullo loco: Nusquam locorum:
Nusquam gētium: Ουδαμῶς: μὴδα-
μῶς: μὴδαμῶς: ἕδαμῶς: Nullum in
locum, Nusquam, τίς, καμ, να ζὰδ
νέ μῆστο. An keynen ort / nirgend/
nirgend woh. Vide etiam supra
ni 2 de 3.

Zagitati se / w řeci se zastawowati / za-
tjnati se w mluwenj / gazykem na
trepfách choditi / gazykem klesati / ne
prostranně mluwiti.

Hæitare lingua: Titubare lingua:
Impedire loqui. Ἐπιχῆσθαι: ἠπορωταί-
ειν. Strammeln / stutzen in der red/
die zung geht auff stelzen.

Zagimati / vide Gjmati.

Zaháleci / prázdni / prázdni / prázdni h bñti / ne
mēti nic na prácy / nedělaci / nte ne-
dělaci / na káži nedwědji ležeti / swětti-
ti / swáček msti.

Ociari: Vacare à labore & studio, ne
pracowati & newiti se: Ocio indul-
gere: Ocium sequi, sectari, capta-
re, colere: Deditum esse ocio: In-
dulgere inertiae: Ocio se dedere,
na zahálku se oddati: Vacare, chwj-
li, prázdnost, řdy msti: Feriare &
feriari, swětti: Ociosum esse, za-
hálciwým býti: Tempus ocio te-
rere, perdere, consumere, transige-
re, čas w zahálce stráwiti, smařiti.

Σχολάζειν: ἀγειν σχολῶν: ἀργεῖν:
ἀργεῖν ἀπραξίαν, ἡσυχίαν: ἀργεῖν: ἀρ-
γεῖσθαι: ἡσυχάζειν: διάργεῖν ἡσυχίαν
καὶ σχολῆν: μὴδὲνα ἔχειν πράγματα ἢ ἐρ-
γα: διαργεῖσθαι ἐν σχολῇ. Müßig gehn
nichts thun / auff der bärnhaut
ligen / schlindenschlagen gehen.

nicht arbeyten / seiren / faullenzen /
sich dem müßiggang ergeben / der
weil haben / müßig sein / die zeit mit
müßig gehen zubringen.

Poëtice: Agere, peragere, carpere, habe-
re ocia: Fallere tempus ocio: Duce-
re segnia ocia: Solui in ocia: Ocra vi-
ta desidiosa sequi: Perfrui leni ocio:
Segni fatiscere ocio: Terere tempora
sub inert luxu, & agere ocia plena
vanis rebus: Traducere pgra ocia
ignauo luxu: Ducere ignanos omni-
no annos.

Zahálciwým / zahálečem bñti / msti řdy /
msti chwjli, prázdnost / nemēti nic
na prácy / nemēti co dělaci / nebyti
zaneprázdniwým / nemēti řádně za-
neprázdniwým ani zaměstniwým.

Vacare: Ocium habere: Expertem
liberum esse à negocijs, occupatio-
nibus: Vacuum esse à laboribus,
operibus, occupationibus, Swati
wečer msti od díla, od práce, od řdy
neprázdniwým: Ocium cōsequi, nau-
cisci: In ocio esse, při prázdnosti
při chwjli býti. Σχολάζειν: ἡσυχάζειν
ἀργεῖν: ἀγειν ἡσυχίαν: ἔχειν
μὴδὲν πρᾶγμα ἢ ἔργον. Müßig sein / zeit
vnd weil haben / ohn geschäftten
sein / mit keynen geschäftten beláde
sein / frei, ledig vnd loß sein von hán
delen vnd geschäftten.

Zaháleč / zahálciwým / zahálečím / zahá-
liwým / řterhñ nic nedělá, nemá co dě-
laci, nenj pracemí ani dílem obrže-
ným / prázdniwým / nedělným / s prázdniwým
rukama.

Otiosus: Nihil agens, nte nedělá
ch:

cy: Feriatus, swátečnj: Vacuus, prázdny: Nullis negocijs occupatus, districtus, implicatus: Vacuus ab operibus, laboribus, negocijs.

Ὁ ὁλοκάτων: ὁλοκάτος: ἀργῶν: ἡσυχῶς: ὁ, ἢ ἀργῶς: ἀποργμῶν.

Müßig, ohn geschäfte/ledig vñ loß von arbeyt / mit keynen geschäften oder arbeyt beladē/der nichts thut, oder zu thun hat/ lár.

buduli Zahálčiwóm, zahálečem/buduli zaháleci/buduli chwíli a prázdnoſt mji / buduli mji tdy / buduli miſt proſtranſtíwí a čas/nebuduli mji co dēlati, čím ſe žanefſtí; žamēſtí nati; žanepráždní/ nebudeſtí žadnych práč a gednání kupčéžce.

Si fuero ocioſus: Si vacuus ero, buduli prázdny: Si expers ero negociorum, buduli bez žanepráždněnj: Si liber à negocijs ero: Si quid ſpacij erit, žbudeli co caſu: Si per ocium potero: Si quid ocij nactus ero: Si per occupationes licebit: Si dabitur ocium, dáti ſe chwíle: Si quieteſcere licebit à negocijs, occupationibus, buduli mji gáťe odpočívání od ſwých práč/budeli gáťe od tucha od gíných žanepráždněnj: Niſi occupationes urgebunt, lečby mī gíně práče nedaly. Et ἔγω ὁλοκῶ, ἡσυχῶν: ὁλοκῶ ἀργῶν: ὁλοκάτων.

So ich werd müßig ſein / wenn ich muß oder weil habe/wenn ich platz oder der zeit habe/wen ich geſchäfte halben es thun kan/wen ich ohn geſchäften bin / wenn ich mit keynen geſchäften werde beladen ſein/wen

ich von geſchäften ruh hab/ wenn ich werde von geſchäften frei ſein / wenn ich werde raum haben.

Zahálka/zahálčiwost/prázdnoſt/práždněnj/swáteč / ſwětečnj / opuſtěnj práče a díla/ chwíle.

Ocium: Vacatio: Remiſſio, opuſtění: Celsario, přeſtání od práče, Ἡ ἡσυχία: ἡσυχία: ἀποργμία: ἀποργμῶν: ἀργία: ἡσυχία. Müß/müßigē gang/ ruh/ weil/ nachlaßung/ das auffhörung/ vnterlaßung der arbeyt oder geſchäften.

Poëtice: Ocium vita deſidioſa: Pigrum otia deſidis vita: Deſidia mollis: Ocium molle, ſegne, languidum, ſordidum, dulce, gratum, lenē, latum, deſidioſū, pigrum, quietum, Infecundum pulchra juventa, Marcidum luxu, Ingenioſum ad vetitos jocos, Accerſens cupidinis flammas, Non pariens perpetuum decus, Corruptens ignauum corpus.

na Zahálku ſe dáti, oddati/na zahálčiwost ſe wydati/zahálky hleděti/práče vſtáti/dílu ſe wyhýbati.

Indulgere, dedere ſe ocio: Ocium ſequi, ſectari, captare. Ἐπιθυμῶν ἡσυχίας, ὁλοκῶς, ἀποργμίας. Sich auff den müßiggang begeben/ ſich auff den müßiggang legen.

Záhon na Poſtí aneb na žahradě, na němž ſe něco ſady aneb ſeže.

Area: Puluinus: Porca: Terra erecta inter duos ſulcos, země wywyſſená mezy dvěma brázdama. Ἡ ἀλωή: ἀλωή; ἀλωά. Bett in ſcker od gar ten/gar

ten / gartenbett / krautbett / eyn er /
höhet gartenbett / oder eyn sig in
einem garten, etwas darein zu säen
oder zu pflanzen.

Zahrada.

Hortus : Horti : Viridarium : Vire-
tum, zelené, rozkosné mjesto : Para-
disus, Rág, rozkosná zahrada. Ὁ
κῆπος : παράδεισος. Garten / eyn gru-
nen lustiger ort / lust garten. Vide
etiam Sstépmce / Rág / Obora.

Poëticè : Hortus frondens, virens, cul-
tus, apricus, riguus, fertilis, floridus,
rosidulus, Cinctus, contextus sepibus,
Cultissimus odoratis herbis, Fundens
abundè benignam copiam frugum,
Fundens innumeras opes, Eliciens si-
nu dulcia germina, Florens ad irri-
guas aquas, Consitus fructiferis arbo-
ribus, Insignis pomis radiantibus, Ex-
pirans suaves auras, Tribuens multi-
forme gaudium colenti.

Zahradnj / Obornj.

Hortulanus : Olitor : Holitor : Hor-
tum curans. Ὁ κηπότοπος : κηπότοπος.
Gärtner.

Poëticè : Olitor sedulus, impiger, nego-
ciosus, avarus, vigil, Desodiens plan-
tas cultis in hortis.

Zahynauti / o hrdlo pfigjti / vnkjti.

Occumbere : Occidere : Perire : Inte-
riri : Interfici, trucidari, necari, in-
terimi, zabiti, zamordowánu býti.
Θνήσκειν : ἀποθνήσκειν : κατέχευται :
καταλύεται : τελευτᾷ. Vmbkoms-
men / vmb das leben fohten / sterben /
vnter gehen / vmbrecht werden. Vide
etiam vnkjti.

Zákl / vide Sstola.

Základ / vide Grunt.

Základ / zastavenj / zastava.

Pignus : Hypotheca : Fiducia, swéte-
nj, wěrná ruka, důvěrnost : Arrha,
Arrhabo, záwodwet, Bozj penj. Ὁ
ἀρράκτων : τὸ ἐνέχυρον : ἀποθήκη : τὸ
ὑπέχρημα, pignus, quod datur in
subsidiu : ἡ ὑπόθηκῃ : παρακατα-
θήκη, depositum. Pfand / vnter-
pfand / vertrauen / suersicht / gotts
pfennig.

Základ dáti / základu, w základu nechati /
základ zastawiti / zastawiti / w zá-
stawě nechati.

Pignorare : Pignori dare : Obligare,
zawázati : Ponere pignori : Oppig-
norare : Hypothecæ nomine dare,
obligare, gmnem základu dáti, w
nechati : Deponere, sloziti. Ἐνεχυ-
ρίσαι : ἀποθήκην : ὑποθήκην : κατε-
τίθει : παρακαταθήκει : κατετι-
θήκει ἢ ἐνέχυρα : τίθει ἢ : παρέρ-
χεται ὑπόθηκας : παραδίδεται ἢ ἐνέχυρον.

Verpfänden / pfandswets gebē / ver-
setzen / zum vnterpfand geben / zum
pfand geben / verbinden / beisetzen.

Základ wjziti / w základu, w zastawě
wjziti / na základ dáti / wjziti.

Pignorari : Pignus accipere : Fiduci-
am capere : Aliquid pignori acci-
pere : Pignore auferre, capere. Ἐνε-
χυράσαι : κατενεχυράσαι : κατενέ-
χευρα : ἀπολαμβάνειν ὑπόθηκην, πα-
ρακαταθήκην : δέχεται ὑπόθηκας.
Pfänden / eyn pfand neuēn / von eyn-
nem / vnterpfand neuēn / eyn pfand
auftragen.

Zaklinati / slé duchy zaklinati, vřisabati
zavazovati - aneb k něčemu nutiti.

Adjurare : Incantationibus Dæmo-
nes eicere, zaklinánim sáblý wyř
háněti, wymjřati : Exorcismis aut
magicis artibus imponere & impe-
rare Dæmoni ad egrediendum :
Exorcisare. Ἐξορκισμὸς. Beschwe-
ren / die böse geyster beschwären
mit abgötterischen segen.

Zaklináni.
Exorcismus: Adiuratio. Ὁ ἐξορκισμὸς.
Beschwerung.

Zákon / řizenj / nakizenj / vstanowenj /
práwo / vřosenj.

Lex: Præscriptum, Præscriptio, præ-
desané nářizenj, aneb vřosenj: Cō-
stitutio, statutum, decretum, vřta-
nowenj, deř řet. Ὁ νόμος : θεσμός : ἡ
νόμιμα : καθ᾽ ἑστέμια : καθ᾽ ἄνωγα, cō-
stitutio : ὑποθέτω, ἰνστικτῶς, de-
creta. Gesetz / sázung / ordnung / ři-
tuten / vorgeschribene weiß, maß oř
deř ordnung.

Poëticè: Lex sacra, sancta, iusta, aspe-
ra, rigida, aqua, dura, seuera, ob fa-
cinora lata : Vincula legis : Modera-
men legis : Sacrata sanctio legis.

Zákon Boží / Deset Božich vřikázání.
Lex DEI: Decalogus: Decem præ-
cepta. Ὁ δεκάλογος : νόμος ἡ θεῶν : αἱ
δέκα ἐντολαί. Gesetz Gottes / die zehen
gebott.

Poëticè: Dei lex sancta, sacrosancta, sa-
cra, Immuta manens, Cuius impletio
Christus, Reos damnans, Pectora ho-
minū quatiens, Repetens debita vul-
tu minaci, Terrens trepida pauore

corda: Cœlestia iussa summi Tonantis:
Præscripta verenda summi Iehouæ :
Sancta, veneranda, dia, obseruanda,
cœlestia statuta diuina legis: Vis one-
rosa dei legis.

Zákon dáti, vydati, říditi, nakřditi, v-
řošiti, vřtanowiti / nakřzenj vřřiniti /
práwo wřnesti, napsati.

Legem rogare, ferre, sancire : Conde-
re leges : Constituere legem : Scri-
bere legem : Legem instituere, iu-
bere, facere. Τρόμας νόμον : νομοθε-
τεῖν νόμον : ἡλθεῖν, καθ᾽ ἀνάγκην νόμον :
εἰσφέρειν. Gesetz geben oder machen /
sázung machen / ordnen.

Poëticè: Leges dicere, dare, imponere,
indicere: Sub leges vocare : Legibus
urbem fundare.

Zákon řušiti, řkaziti, wřzdwiřnauti,
řřošiti, w nie vřřwesti / práwo řu-
řiti, vřmořiti, wřmazati.

Abrogare legem : Irritam facere : Re-
figere : Rescindere : Dissoluere :
Tollere : Abolere : Antiquare : Fa-
cere, ne lex aliqua legem valeat,
dowestí toho, a přřwestí ř tomu,
spřřsobiti to, aby práwo práwem
nebyřo. Ἄκυρον ποιεῖν νόμον ἴνα, irritam facere
legem aliquam: ἀναρρεῖν νόμον, tol-
lere legem: ἔξαλείφειν νόμον ἴνα, de-
lere legem, řřmazati, wřmazati prá-
wo: ἀποχερσοῦσθαι νόμον. Gesetz ařř
heben, abschaffen, zu nicht machen /
verschaffen dš ein gesetz nicht gelte.

Zákon přřstáupiti / práwo přřřrořiti /
proti zákonu, proti práwu hřřřiti /
neco

něco věinití, přečinití/něčeho se do-
pustití/na odpor zákonu, právu dě-
latí.

Legem violare, transgredi, perumpere, perfringere: Committre cōtra legem. Παραβαίνει νόμον: Ειδ-
ξείξ νόμον: ἀμαρτάνειν εἰς τὸν νόμον,
peccare in legem, contra legem,
hřěstítí, prohřěstítí proti zákonu,
proti právu: παρὰ τὸν νόμον ποιεῖν,
τὰναντία ἢ ὑπεναντία τοῖς νόμοις ποι-
εῖν, contra leges facere, čínítí proti
práwím. Gesetz brechen/wider des
gesetz thun, oder handeln/ dem ge-
setz zu wider handeln. Vide supra
přěstaupítí.

Žalác/ vide Wizenj.

Žalám/ vide pšfen.

Žaloba/obžalovánj/požalovánj/ob-
winěnj/ přednesenj/stjžnost/ stěžo-
wánj.

Accusatio: Incusatio: Delatio nomi-
nis, donessenj: Postulatio: Infimu-
lacio. Ἡ κατὰ νόμον: ἀστία: διαξίς:
εἰσαγγελία: ἐνδείξις, φάσις, delatio,
donessenj: τὸ ἐγκλημα: τὰ ἐγκαλε-
μένα, τὰ καθυβρίματα, crimen, culpa
quæ obijcitur, Wina. Blag/ an-
Blag/verklagung/ anflagung/ an-
bringung/angebūg/ beschuldigung/
Besüchtigung.

Žalobnjf/ žalugjch/ pšwob/ stersf/ na
někoho před práwem žaluge/ pohá-
něgjch.

Accusator: Peritor: Actor: Qui reum
accusat. Ὁ κατὰ νόμον: διώκων: κατὰ
νόμον: ποσκαλλόμενος: ἡρα-φάμενος:
ποσκαλεόμενος: εἰσαγγέλιον.

Bläger / anfläger / der eynen ver-
flaget.

Žalowati/ obžalowati/ žalobu věinití,
vdiłati, přednesstí, předložstí/ wini-
tí/obwinítí.

Accusare: Incusare: Deferre, donestí:

Postulare: Infimulare: Accersere,
Accersere, obessati, pohnatí: Reum
facere, agere, obwinítí: Actionem
mouere, instituere contra aliquē,
žalobu wložití proti někomu: Obij-
cere, intendere crimen alicui, wí-
nu, hřěch cpátí, sčítatí na někoho.
Κατὰ νόμον εἰσάγειν: εἰσαγγέλλειν: ἡρα-
φάξ: ἀγίαξ, infimulare, nastka-
tí: φαίνειν, ἐκδεικνύειν, indicare, de-
ferre, pronestí, donestí: ἐγκαλεῖν:
προσκαλεῖν, εἰσαγγέλλειν, in jus vocare,
in iudicium adducere, obessati, poh-
natí, k práwu připrawítí. Ankla-
gen/verklagen/anbringen/angebē-
eyn flag anbringen / beschuldigen/
laster auff eynen wöllen bringen.

obžalowati v práwa/ před práwem ob-
winítí/ saudití se/ žalobu podlé prá-
wa věinití/ žalowati/ winítí.

Accusare: In jus vel iudicium voca-
re, citare, ducere, trahere, k prá-
wu, do saudu obessati, pohnatí: Li-
tem mouere: Trahere in iudicium,
ad sublellia: Litem intendere: Iu-
re convenire, postulare: Ad iudi-
cium vocare: Diem dicere: Diem
scribere, impingere: Rapere in jus:
Reum facere: Nomen deferre: A-
ctione convenire: Lite persequi:
Litem inferre: Instituere actionē:
Actio-

Actionem intendere mouere contra aliquem, Σαυδ σοβὲ υδελαντὶ σ νῆτῳ. Προσηλῶν: ἐγκληῶν: εἰσάγειν: καλεῖν εἰς τὸ δικαστήριον: δικάζειν: κριθεῖν: διαδικάζειν: ἐπάγειν, προσλαχεῖν, λαχεῖν ἴνι δίκην: καθίσταται ἴνα εἰς ἀγῶνα. Sur gerichte verklagen / gerichtlich verklagen / mit rechte farnennen / anklagen / mit recht ansprechen / klagen anbringen oder vbergeben gegen eynen / eyn anspruch wider eynen haben.

Poëticè: Crimine agere reum: Inculcare aliquem acri ore: Criminibus falsis insimulare aliquem.

ob Zafowati nêfoho: hlawy / na hrdlo nêfomu stâti, obwiniti: hlawnj v trone pře, w fterêž se žiraceni hrdla dořfê vtrpnêho práwa žadati.

Accutare capitis: Capitis reum agere: Facere reum alicuius criminis capitalis: Accusare rei capitalis: Capitale crimen intendere: In iudicium capitis vocare, adducere.

Αἰτιάζειν, ἐπιτιμάζειν ἴνα φόνος, Criminari aliquem homicidij, 3 mortu, wraždj obžalowati aneb obwiniti: κριθεῖν ἴνι θανάτου κριθῆν: ἐπιτιμάζειν κριθεῖν. Peinlich verklagen: einen mit peinlichem strengem rechten farnennen / vor das peinlich halßgericht for dern: einen auff lebend leben anklagen / sur dem malefiz oder halßgericht verklagen.

ob Zafowanj / obwinênj / obelšanj / pohnanj.

Reus: Qui lege aliquâ tenetur: Qui arguitur: Is de cuius re discepta-

tur. Ὁ ἐκκληθεὶς: κερριμένος: διοικημένος: φέρον: ἀγωνιζόμενος: κρινόμενος: χαφείς: ἀγίος, ὑπόδικος, fons, reus, winny. Verklagter / der angeklagt wird / an dem man eyn ausspruch hat.

Poëticè: Reus sollicitus, maestus, pallidus, pauidus, trepidus, miser, attonitus.

Zalost / smutek / žámutek / starost / srdce ná žalost a tžkost.

Aegritudo: Mœsticia: Mœror: Dolor animi, bolest srdce: Tristitia, žámutek: Ἡλύπη: ἀθυμία. Leyd / trawrigkcyt / bekümmernis / herzleyd. Vide etiam Smutek.

Zalost, nakjžanj aneb smutek nad mrtwyh.

Luctus: Lamentatio: Lesus: Fletus lugubris, žalostiwj pláč. Τὸ πένθος. Leyd / klagen vnd trawrigkcyt vber eynen verstorbenen.

Zalostiwj / smurnj.

Lugubris: Luctuosus: Funestus: Lamentabilis: Queribundus: Lachrymabilis, slzawy: Flebilis, pláčiwj: Tristis, smutny: Miserandus, Miserabilis, ljtostiwj. Ὁ, ἢ πένθηνος: πένθηνος: πολυπένθης, multum lugens: θρηνώδης: γοώδης: ἐπικλαυτός: ὀδυροπός. Klágly / leydig / trawrig / weynend / erbármlich.

Zalud.

Glans: Nux seu fructus. Griech. aneb owoce stromu. Ὁ ἑλάρος. Eychel die frucht eynes baums.

Poëticè: Glans querna, iligneá, vetusta, Chao-

sta, Chaonia, stricta, Suibus famem tollens, Porcis grata, Qua decidit patula Iouis arbore.

Ζαλυδελ / Zalyudek.

Ventriculus: Cibi & potus receptaculum in corpore animantium.

Ὁ γαστήρ: ἡ κοιλία. Mage. Stomachus, Oesophagus, Gjeen, vsta, nēš požeradlo žaludkové / ὁ ὀισόφαγος, Der Schlund des magens.

Poëtice: Stomachus jejunus, latrans, vacuus, plenus, repletus, Murmurans intus, Quid vis arripens, Feruens vino & cibo.

mdš a nestatečnš žaludek mji / mdš. ho žaludka bhit / nedobře pořmá zafivatt.

Stomacho esse infirmo, languenti, imbecillo: Ventriculo esse malè constituto: Ventriculum, stomachū habere infirmum, imbecillum. Cuius virtus jacet, languet, debilitata, imbecilla & infirma est. τασέρα, ἡ κοιλία ἐξ ἧς ἀδύνη. Ein schwachen magen haben / eynes blöden magens sein.

Ζάμεκ / Zámek.

Sera: Clausum ferreum, zavčeniš žezlezné. τὸ κλειδίον. Schloß.

Poëtice: Sera dura, ferrea, firma, valida: Clausum, claustra ferrea, abenea, stridentia, stricta.

Zámeč / vide Grad.

Zámecniš / kovář tčeršš žámny dělá.

Serarius: Faber serarius: Clausarius, qui seras vel instrumenta ad ostia claudenda parat. Ὁ σιδεργράς: κληροποιός. Schlosser.

Zamknanti / vide Dvěře.

Zámčnš / zavamyšnš / zavčeniš.

Clausus: Occlusus: Obstruatus: Nō patens; neoteweniš. Ὁ κλειστός μένος. Verschlossen / zugemacht / nicht offen / zu.

odMyšati / odemfnauti / coš žamčeniš / ho otewišti.

Aperire: Reserare: Recludere: Resignare, odpečetiti. Ἀνοίξω: διαίρω. Aufschliessen / aufsthun / das verschlossen eröffnen. Vide etiam supra Otewišti Dvěře.

Zamš / vide supra Gircha.

Zámutek / vide Kmautiti se.

Zápas / vide supra pás.

Zapirati / zapřeti / odpirati / odepřiti / nezhati se / nepoznati / nerfianati se / pravdu tagiti / na odperu bhit.

Negare: Inficiari: Ire inficias: Abnuere: Abnegare: Diffiteri: Non fateri, confiteri, newyzhati: Dicere quod non, vel non esse, praviti že tak není, aneb že něčeho není. Ἀπορνάω: ἀρνεῖσθαι: ἀπορῶσθαι: ἀπαρνάω: ἕξαπρον εἶναι: ἕξαρνεῖσθαι.

Laugnē / verneynen / neyn dar zu sūgen / sagen es seie nicht / nicht gestehen / nicht bekennen / verläugnen / nicht geständig sein / in abred seithne

ne Zapirati / vide Znati se.

Zapomenauti / vide pamēt.

Zápona / fetěz na hrdlo / ozdoba hrdla / Spinadlo.

Monile: Torques: Torquis: Collare, obogek: Colli ornamentum. ozdoba krku: Millus, obogek psu na krk: Neruus, Obogek železný na hrdlo.

brdo. Το επιτραχίλιος κέσμος : ό όρμος : το καθύμιον : σπερλίον : ό σπερλίος.
Halssband / halssgestierd / halsszier / das man an den halss hencft / als auch eyn halssseisen / halssband der hund.

Poëticè: Monile aureum, auratum, insignie, decorum, preciosum, splendidū, gemmatum, gemmosum, contextum gemmis, Contextum lapillis Indicis, Ornans, exornans, decorans, condecorans collum, Pendens tereti collo.

Заповѣдѣти / забранити / забранити / забавити / замечѣти / недопустити.

Prohibere: Vetare, hāgiti: Interdicere, заповѣдати: Inhibere, заставити, задрѣжати: Non permittere, недопустити: Impedire decreto, декрѣтом прѣказати: Obstatе, w cestѣ быти, прѣказати: Decretum interponere, розказ w то wложити. Απολέγει: παραγέλλει: κατέχειν: καλύπει διακαλύπει, κατὰκαλύπει, Impedire, прѣказѣти vdiari. Verboten / wehreten / darfür sein / oerhindern / verboten / vor kommen durch eyn gebott / einhalten / durch eyn gebott hindern.

Заповѣд / заповѣдени / замечени.
Interdictum: Interdictio: Quod vetatur vel prohibetur. Το άπορίημα: άπερισμένον: ποσάγρευμα: παράδειμα. Verbott / verbietung / unter sagung.

Завѣ / vide Ranni Zāve.
Завѣ, prwni podzymni mēsthe.
September. Ο μαρμαρηντιον, Herbstmonat.

Poëticè: September: Mensis redolens vinum & aromata curans, Quo poma de fæto palmite nitent, Reserēs optatum lenimen rapido in aestu, Quo vesendum presso lacte caprae.

Zarputifh / vrvutnġ / svémnġstnġ / nevstunġ / tvrdostignġ / svě hlavy / te rġġ coġ sobě na tel vezme, odřeho nevputġ / ale na svém stogġ a svěho nevstauġ.

Pertinax: Obstinatus: Obfirmatus, na svém vsirnġly: Pervicax, zářputġly, zpurnġly, tvrdostġly: Homo suorum morum, Czlowġk svġch powah: Difficilis moribus suis, nevvhodnġly: Suo more seu instituto viuens, Kterġġ po svě hlavě a svém moġtġ wsecko dělā. Ο, η άδιδάδης: άδιδάδης: ίχθυορνωμων.
Eygensinnig / eygerichtig / legkopff / halssstarrig / der immer auff seinem kopff bleibet / eyn mensch der ihm sei ne weis am besten lesset gefallen / der es nach seinem kopff oder sinn macht vnd lebt. Vide etiam Tvrdostignġ.

Zarputifost / vrvutnost / svémnġstnost / nevstunost / tvrdostignost / zpaura.

Pertinacia: Obstinatio: Pervicacia, Nimia perseuerantia in opinione concepta, přilġstná stálost na tom, coġġdo gednau vmġnil. Η άδιδάδης: ίχθυορνωμων: άδιδάδης. Eygensinnig / eygerichtig / legkopff / halssstarrig / eyt.

Zase / zas / opġt / mowa.
Rursus: Rursum: Iterum: Vicissim: M m m Denuð:

Denuò: Secundò, podruhe. Πάλιν:
ἀδύς: εἰσάδύς: δεύτερον. Widerumb
abermal/zum andermal.

Ζάσobenj od pokrnu a ginšch potřeb /
napravená žitnost / opatření.

Commeatus: Cibaria: Copia alimē-
ti. Ὀσίτος: Cōs: τὸ σίτιον: ὁ ἐπιτίσι-
μος. Vorrath an speiß vñ norrarstf.

Ζάstup / množstvji lidu / hauff / wělstfj
počet lidj / shromáždění lidj.

Cærus: Turba, zástup: Multitudo,
množstvji: Copia: Copiæ wogsko:
Congregatio, shromáždění: Fre-
quentia: Celebritas: Populus, lid:
Agmen hominum: Concio, Cæ-
rus, concilium, zbor: Corona, Ko-
runa, kolo mnohých lidj pospolu
stogjých: Numerus, počet: Cater-
ua, Aceruus, hauff, rora. τὸ πλῆθος,
multitudo hominum: ὁ ὄχλος, tur-
ba, populus: οἱ πολλοί, Mannig /
mång / hauffen Voldčs / hauffe /
schaar / vil voldčs / rotte / versam-
lung / die viele der versamleten
leuth / voldč / Kron / ring da vil leuth
in eynem ring herumb stehen / zahl.

Grex, stádo mensjho dobytká, bra-
wu: ἡ ποιμνία, τὸ πρίμενον, herd kley-
nes vjhes. Armentum, stádo wět-
šjho dobytká, skotu / ἡ ἐγέλη, herd
grosses vjhes. Vide etiam hauff.

Pœtice: Turba stridula, tumultuosa,
magna, multa, numerosa, garrula:
Turba multa crepans: Globus virum
densissimus.

Zatfnanti / obftawiti / zatřfač dāti / na
zátřzet wěstí.

Astringere: Obstringere: Obligare,

Ἐπιδείν: κατὰδείν: ἐνοχοῦν ποιεῖν: ὑ-
ποχοῦν ποιεῖν. Verstricken / verbun-
den / sich verpflichten. Vide etiam
za Wázati / ob Stawiti.

Za to mjeti / taf se demnjwati / za to br-
žeti / wěřiti / smysliti / nadjeti se / w to m
domněnj bñti / za gině neměti / gináč
se nedemnjwati.

Putare: Arbitrari: Existimare: Opi-
nari: Censere, Aestimare, ssa cow-
ti: Autumare: Sentire, smysliti:
Ducere: Crede, wěřiti: Videri, z-
to držánu býti: Statuere, položitj,
stawiti: Reputare: Reri: Habere:
Opinionem habere: Indicare: In
opinione, sententiá else, w domně-
nj býti, domnjwati se: Opinio fert:
Hæc est mea sententia, opinio, To
gest mé zdání. Νομίζω: δοκεῖν: νο-
μίζω: ἡ γὰρ: ὁμοῦ: ὁμοῦ: ὁμοῦ
λόγῳ: λογίζω, ratiocinari, froz-
mjwati: διανοεῖν, in animo habere,
na myšli mjeti: δοξάζω. Achren/
meinen / schätzen / dar für halten / sich
duncken lassen / glauben / sich ver-
sehen / der meinung sein / wáhnen /
auff den wán sein / vermuthen / dar
für angesehen werden / setzen.

gačj gá ža to mám / wíde gačj se mně
ždá.

Zatraccenj / ztracenj / ztraceneč / zatra-
ceneč / zavrženj / zlořečenj / na wě-
čně ztracenj odsauzenj / k wěčny m
muřám odloženj.

Damnatus: Maledictus: Reprobus:
Reus æternæ damnationis, wěčné
ho ztracenj hodnj: Destinatus ad
æter-

æternam damnationem. Ὁ κατὰ
 κριτος: κατὰ κρίματος, ἐν μακάριοις, de-
 testandus, execrandus, stracene: ὁ
 ὑπὸ κρίματος, κατὰ κρίματος, rei. Verd. nit /
 verloren vnd verdant / verwerffen
 die vermaledeiten / gottlose / ver-
 suchte / ewigen verdammus werth
 Poëticæ: *Damnatus stygio auerno: Tra-
 ditus æternis pœnis: Addictus flam-
 ma: Data præda stygijs caminis, ca-
 uernis: Præda cremanda stygijs rogis:
 Dicitur furij: Proscriptus, addictus
 Erebi flagrantibus undis: Præda pe-
 titâ, voranda, dilanianda, dilace-
 randa, discerpenda stygijs focis, rogis:
 Præda infernae domus: Stygium dâ-
 natum ad orcum: Quem manet pœna
 luenda inferno: Qui fiet grata rapi-
 na stygijs focis: Transcriptus fontibus
 umbrarum, ut commissa piacula luat:
 Qui ululabit futuro carcere Ditis:
 Deditus, traditus æternis pœnis: Cui
 noxa iter depingit ad tecta squalida
 stygijs barathri: Transcriptus fontibus
 flammantis ignibus: Quem culpa de-
 trudit ad Phlegetontis undas: Qui æ-
 ternum colet pallentes amnes, & va-
 stas lacunas Cocytii: Quem conscia cul-
 pa reu peragit æternæ mortis: Dam-
 natum æternum ad tristes ignes: Qui
 infelix æterno carpitur igne: Qui spre-
 tus & exul à regno Christi agit: Lon-
 gè exclusus à limine promissæ cæli.*
 Straciti: vide od Scuditi.

Zauffati / zauffati sobě / žádne naděge
 wjce neměti / w, na zauffání pfigiti /
 w zauffalstw j wpadnauti / wssectu na

děgi, dauffání straciti, potraciti / žá-
 dněho srdce wjce neměti.

Desperare: Spem prodere, abicere:
 Ad desperationem adduci, adigi,
 redigi: In perditis ac desperatis ha-
 bere: Despondere animum: Diffi-
 dere, nedůvěřiti se: Omnem planě
 spem abicere, deponere, amittere,
 wssectu naděgi wpuřiti, zawrcy,
 straciti: Nullá spe niti, pasci, ali:
 Extra omnem spem esse, bezewřsi
 naděge býti: Ab omni spe animum
 abducere: A spe abesse, daleko od
 naděge býti: Nullá amplius spe ni-
 ti, sustentari: Animo cadere, srd-
 cem klesnauti: Omni spe priuari,
 orbari, wřsi naděge zbawenu býti / o
 wssectu naděgi pugiřti. Ἄπειρος ἔστιν
 ἀνελπίστιος: ἀθυροῦν: ἀπορροῦν.
 Versagen / verzweiffelē / zaghofftig
 werden / kleymschtig werden / in ver-
 zweiffelung gerathen / kleymschaffig
 haben / ohn alle hoffnung sein / das
 hertz fallen lassen / alle hoffnung
 lassen fahren / aller hoffnung be-
 raubt werden.

Zauffal / zauffalstw / zauffalec / bez
 naděge / bez potěsenj / kterž nad se-
 bau zauffá, a žádne naděge ani potě-
 senj nemá, ani k sobě nepřypauřiti.

Desperatus: Ab omni spe derelictus,
 destitutus, depositus, odewřsi na-
 dēge opuřtěný: Timidus, pauidus,
 básliwý, strasliwý: Fractus ani-
 mo: Fracto, humili, abiecto ani-
 mo. Ὁ, ἢ δούσελπις: ἀνελπίσιος, ἀθυ-
 ρος: μικρόθυμος: μικρόπιστος, pusil-

M m m 2 lanimis

lanimis, chaulostiw, nesměleho sē
ce, δειλήμων. Verzagt/ zaghastig/
Eleinmutig/ forchtsam/ vngheherzt/
vngetrost.

Zauffale / zauffánliwē / z zauffalosti /
s zauffánim.

Abiectè: Timidè, strassliwē: Despe-
ranter: Abiectá omni spe, bezewssi
nadège. Ἀειδίσιος: ἀδύμων. Zage
hastiglich/ mit zagen/ auß verzwei-
uelung/ forchtsamlich.

Zauffánj/ zauffalost/ chaulostiwost/ po-
tracenj wssi nadège.

Desperatio: Abiectio animi: Animus
fractus & abiectus: Pusillanimi-
tas, chaulostiwē sēdec. Ἡ ἀειδίσιος: ἡ
ἀειδίσιος: ἡ ἀδύμια: μικροψυχία,
μικροθυμία. Verzagung/ verzweue-
lung/ Eleynmutigkeyt.

Záwdawel / Bōsi penjs / záwdatonj
groß / Eitkup.

Arra: Arrabo: Pignus contractus, ut
emptionis, conductionis &c. Ὁ
ἀρραβών. Pfandschilling/ haffigelz/
gottspfennig.

Záwidēti / záwidētism bñti / nepřiti /
nepřizimism bñti.

Invidere: Infestum, maleuolum, alie-
num, abalienatum else ab aliquo:
Alicui malè velle, nēkomu slēho
přiti, zádati. Φθόνειν: κακόνου εἶναι
τινι: ἀπεχθῆς, δυσμενῶς ἔχειν, ἢ δια-
κείειν τῷ τινι. Werden/ abgünstig
sein/ vngünstig sein/ einem ybel wöl-
len. Vide etiam nepřiti.

Záwist / nepřiziti / nenáwist.

Invidia: Odium: Invidentia. Ἡ ἔχ-
θρα: Ἡ ἔχθος: ἡ δυσμενεία: ὁ φθόνος:

in Casavia. Weid / vngunst / hafi-
Vide etiam nezáwist / nepřiseñ.

Záwistiw / záwistnj / slobiw / slost-
nj / nepřizimiw.

Invidus: Invidiosus: Invidia ardens,
flagrans, záwisti zapálēny, hořej:
Liuidus: Inimicus, infensus, ma-
levolus, nepřitel, slobin-y. Ὁ, ἡ πῆ-
φθονος: ὁ φθονῶν: φθονερός: Κάσκαρος:
Κασκάρων. Weidig/ vergünstig/ ab-
günstig/ hástig/ feind/ abhold.

Záwodnj, turnagřh plac / misto fdeř
w záwod bēhagj, aneb honj.

Curriculum: Spacium quo curritur:
Stadium: Decurforium: Hippo-
dromus. Ὁ κατὰδρομος: ἡ πῆδρομος.
Zauffplaz/ rennplaz.

Záwřiti / zamfnauti / zacpati / zahrad-
ti / dwěre záwřiti.

Claudere: Concludere: Occludere:
Præcludere, překazyti, předgřiti:
Oblserare, zamfnauti: Obstruere,
zahraditi, zádelati: Obturare, zac-
pati: Oppilare, idem: Sepire, Ob-
sepire, Intersepire, ploreu obradit-
ti, oplesti, zahraditi. Κλείειν: κατὰ-
κλείειν: ἐπικλείειν: συγκαλείειν: φράτ-
τειν, ἐπιφράττειν, ἀποφράττειν, obstru-
ere, obrurare, zacpati, na zamčeti
nj dáti. Verschliessen/ schliessen/ be-
schliessen/ verrigelen/ zuschliessen/ zu-
machen/ zuthun / vermachen / thür
zuschliessen/ verhindern/ verlauffē/
verzeunen/ versperren.

Poëticè: Addere seram postibus: Obde-
re fores: Obstringere limen: Oppone-
re seram: Ianua sulca será: Claudere
fores:

fores: *Portas praecludere: Obducere, recludere seram.*

Zawřiti / v sebe zawřiti / na něčem se postawiti / předsewzřiti / na něčem se vstanowiti, vstawiti, postawiti / vmini ti / vmyšliti / w gıstě vmyšl wzřiti / na tel wzřiti.

Decernere: Statuere: Constituere: In animum inducere, w vmyšl wzyti: Cerrum else, gıstým byti: Destinare: Consilium else, radu mjri: Cefere: Stat sententia, tat gsem vmyšl, vmyšl: Cepi consilium, tat gsem se wradil: Proponere sibi, předkožit, vmini sobě, předsewzřiti.

Kabıs ađ: *ἀποπέδω: προαπέδω: ὑποπέδω.* Beschliessen / bei sich beschliessen / thın farnemmen / in sinn nemmen / gewiř sein / der rath sein / scheszen / ich hab mir also für genömen / ich hab berathschlagt.

Zawřiti / vyznati / rozeznati / vsauditi / rozsauditi / vwážiti / ortelowati / wypořáditi / wypořád vđelati.

Decernere: Statuere: Constituere, vstanowiti, vstawiti: Iudicare, sauditi, vsauditi: Sancire, narıditi: Censere, za dobré vyznati: Decretū facere, Decretum interponere, Sententiam dicere, ferre, Ortel, náles wynesiti. *ἰρρόσκειν: δονείν: ἑπιπέδω: χερπολοείν: ἰάτλειν, σωτάτλειν.* ordinare: kabıs *ἀναγ,* cōstituere. Beschliessen / erkennen / vrtheylen / sentenz, vrtheyi fällen / bestellen / ordnen / aufsetzen / schätzen.

wně Zawřiti / oddělitı / odlaučiti / něsoho wně před domem nechati / wyobcowati.

Excludere: Discludere: Secludere domo, dım před něčým zawřiti, do domu nepuřiti: *Portas alicui claudere, Brány před něčým zawřiti: Prohibere.* *Ἀποκλείειν: ἐκκλείειν.*

Ausschliessen / aussondern / aufsernem hauf schliessen / die pffort für eynem verschliessen.

Zawřiti / zawřet řeči aneb kázanı / fo nec řeči aneb mluwenı.

Conclusio: Clausula: Peroratio: Epilogus. *Ὁ ἐπιλογος: ἡ τελευτή: ἀνακεφαλαιώσις,* summaria repetitio antedictorum, Summownı frátě o páčeni toho, coı prwe praweno bylo. Beschluß / schlufred / das end oder schluf der red.

Zajiti / zajıwati / pofrm zajiti / k duhu přıweřiti.

Cibum digerere, coquere, concoquere: Conficere cibum. *πέπεισεν.* Dáwen / verdáwen / die speiř verdáwen.

Záznak / vide Diu.

Zbjrati / sebrati / na hromadu zbjrati / hromážditi / snášeti.

Legere: Colligere: Tollere, zdwıhatri, schowati. *Ἀναλέγειν: ἀναλέγειν: συλλέγειν: συλλέγειν: ἀρην: ἀρπείσαι,* tollere. Lesen / sammeln / auflesen / zusammen lesen / aufheben.

Zbozi / bohatsıwı / statek / penize / gmıni. Diuitia: Opes: Facultates: Bona, Zbozi. *Ὁ πλοῦτος: τὰ ἀγαθὰ ὑπάρχοντα: χεῖμαλα καὶ ἰήματα.* Gele vno gut / reichrum / hab / güter. *Vide etiam supra Bohatsıwı.*

M m m 3

Zbozi

Zboží / *tupeckh statet / tupecké wčeh pro-*
dagné.

Merx : Res venales. Τὸ ἀγρίασμα : τὰ
ἀγρία. W:hr / Kaufmanschaz / Kauf-
manswahr.

Zboží, statet, penzje sstromazdowati, shá
něti / statku a bohatswíj dohswati.

Diuitias comparare : Colligere, con-
gerere, cumulare, accumulare, co-
arceruare, corradere opes : Diuiti-
as parare, corradere : Conficere vel
congerere pecuniá, delati, sháněti
penzje, na penzje hnáti : Rem fami-
liarem augere, žiwnost swau zleps-
šiti. Σπεδάζειν περὶ πλετόν ἢ χή-
ματα : παρασκευάζειν χήματα καὶ
κλήματα : ἐργάζεσθαι εὐπορίαν, πλε-
τόν, χήματα. Gelt vnd gut samlen /
reichtumb erwerben / viel guts er-
scharren vnd sammeln / seine nah-
zung besseren. Vide etiam Bohat-
swíj sstromazdowati.

Zbožný / *vide pobožný.*

Zbrog / braň / zbraň / *přijprawa wáleč-*
ná / nástroje wogenské / Wuucht wá-
lečná.

Arma : Armatura : *Bellica armatura.*
Τὰ ὅπλα : ἢ πανοπλία, integra arma-
tura, cely krys, celá zbrog, cely ry-
šwák : ὀπλισματά. Waffen / hars-
nisch / kriegsrüstung.

Poëticè : *Arma sacra, fulgentia, radian-*
tia, Vulcania, funesta, crepitantia,
hostilia lethalia, lucida, corusca, tru-
culenta, Mauortia, horrifona, minan-
tia, uictricia.

W Zbrog *wprawiiti do zbroge seoblécy /*
zbrogi se opatiiti / o zbrogiti.

Armare : *Armis instruere : Arma in-*
duere. Ὀπλιζειν : καθ' ὀπλιζειν : ὅπλα
λαβείν, arma sumere, Zbrog wšiti,
oblécy. Waffen / Bewapnen / waf-
fen anzihen / Bewehren.

Poëticè : *Armare manus : Se armis in-*
struere : Armis se circumdare : Arma
capessere : Disponere enses & scuta :
Circumdare loricae humeris : Simul
aptat habenas : Palmas innectere ar-
mis : Accingi armis, ferro : Lateri atq;
humeris subligat enses : Arma cir-
cundat humeris & inutile ferru. Cly-
peo sinistrae aptare : Cingi fulgen-
tibus armis.

Zbyt / *zbytek / zbytečnost / hognost / množ-*
stwíj / nazbyt.

Copia : *Vbertas, Superfluitas : Abun-*
dantia. Ἡ περιουσία : ἀφθονία : εὐπο-
ρία : περισσεύειν : περιττότης : δια-
πλοῦς : ὑπερβολή, excelsus, přjliš. Ubert-
fluš / máng / die vile / oberflüssigkeit.

Zbytečnost / *hoguš / bohath.*

Copiosus : *Abundans : Vber : Super-*
fluus : Largus : Opulentus, Diues,
Bohatý : Multus, mnohý. Ὁ, ἢ ἀφ-
θονος : εὐποροῦς : ὁ πολὺς : ὁ, ἢ δια-
πλοῦς ὁ περιουσίας : ὑπερβάλλον : ὑπέροχον,
nimius, immodicus, přjlišný, nel-
mjený. Ubertflüssig / reichlich / die
māng.

Zbytečnost / *hogně / bohath / přjlišně.*
Copiosé : *Abundanter : Vbertim : Lar-*
gè : Superfluè : Affatim. Ἀφθόνως :
εὐπόρως : ἐν περιουσίας : περιουσίας, πε-
ριττός. Ubertflüssig / reichlich /
der vile vnd mānge nach.

Zbytečnost

Ἐπιτείνωσιν ἅγι / ἡγορήσιν, πρὶς ἰσὶ μνο-
ἅγι ἅγι.

Abundare : Superabundare : Abun-
dantem, superfluum, nimium, co-
piosum, multum esse. Περιεύνωσιν :
περὶ πλεονάζωσιν : περιγίνωσιν : περιείνωσιν : ἐυ-
πορέωσιν. Ubersüssig sein / die määntig
sein.

Ἐβήωσιν / πρὸ βήωσιν / ποζβήωσιν / πο-
ζύστωσιν / ποζύστωσιν / κτήσιν ἔβήω-
σιν ἢ ποζύστωσιν / ἠστώσιν.

Superstes : Reliquus : Residuus. Ὁ-
λοιπός : περιών : περιγίνωσιν : περι-
λοιπός : ἐπιλοιπός. Ubrig / vberens-
tig / vberblieben.

Ἐβήωσιν / πρὸ βήωσιν / ἠστώσιν / ποζύ-
στωσιν / ποζύστωσιν, ὄστωσιν ἅγι.

Superesse : Restare : Relinqui : Reli-
quum esse : Extare. Λείπεισιν : πε-
ρίεινωσιν : προσπερίεινωσιν : περιγίνωσιν :
περιλείπεισιν : περιλιμπάνεισιν : ὑπολεί-
πεισιν. Ubrig sein / vbrig blei-
ben / noch aufstehen / vberensig sein.

Ἐδα / ἔδα / ἔδα / ἔδα.

An : Num : Ne : Nunquid : Ecquid :
Númne : Vtrum. Ἐσὶ : πότερα : πότε-
ρον : εἴτι : ἄρα : μὴ : μὲν. Ob.

Ἐδάν / ὁβρέ ἔδάν / σμῆσιν / μῆσιν /
wüle.

Arbitrium : Arbitratus : Sententia :
Iudicium, saud : Opinio, dommēj.
Ἡ δόξα : κρίσις : δόξις, γνώμη.
Gurduncken / meynung / erachtung /
will / vrtheyl / wägn. Vide etiam Do-
mmēj.

Ἐδάν σῶε πορῶδιε, ὁγνάμιτι / πρὶς μ-
τω σῶε ὄστωσιν.

Dicere sententiam : Aperire, expone-

re, explicare suam sententiam : lu-
dicium suum significare, declara-
re, aperire, referre, Saud swäg, ἢ
neß ὁβρέ ἔδάν σῶε ὁγνάμιτι, pro-
nesti. Διδῶσαι τῶν δῶσιν : δίδωσαι,
ἀποφαίνεσιν, φανερῶν ποιεῖν τῶν γνώ-
μῶν ἢ δῶσιν. Seine meynung sa-
gen / seyne meynung erklären / zu-
verstehen geben / furbringen / ansa-
gen was seine meynung ist / sein vr-
theyl oder gurduncken melden vnd
ansegen.

Ἐδάν νῆσιν πρὶς σῶε / ὁγνόσιν
neß nim se πρὶς μῶσιν, σμῆσιν /
πρὶς μῶσιν, ἔδάν νῆσιν ὁβρίσιν, schwä-
liti / s nēstē dῶσιν, stornati se / πρὶς
wöliti nēstōm.

Assentiri alicui : Ire in sententiam a-
licuius : Stare cum aliquo, Stāti s
nēstē : Vnā sentire : Convenire cū
aliquo : Suffragari : Sentire cum a-
liquo : Vnā voce, uno ore consen-
tire : Conspirare cum aliquo : Se-
qui sententiam alterius. Ὁμολογεῖν :
ὁμολογεῖν : ὁμολογεῖν : ὁμολογεῖν :
ἀρεῖσιν τῶν γνώμῶν ἰνός : χερσὶ ὁμολογεῖν
ἰνός γνώμῶν : ἐπακολεθεῖν γνώμῶν ἰνός
ἄλλων : ἐπιγῶσιν, σῶε ὁμολογεῖσιν,
σῶε ὁμολογεῖν, συγκοινωνεῖν τῶν δόξῶν,
γνώμῶν, δῶσιν μῶσιν ἰνός ἄλλων.
Zustimmen mit eynem / eynem bei-
fallen / beipstichten / eynes meynung
sein / eynes andern meynungvolgen
vnd beifallen.

podlé mého ἔδάν / ἔδάν mnē se widj a
ἔδάν / mēstē ἔδάν / ἔδάν ἔδάν saudj,
za to mām / ἔδάν se dommēj wām.

Meo iudicio: Meá sententiá: Pro meá sententiá: Vt ego arbitror, iudico, opinor: Vt mea est sententia, opinio: Vt mea fert opinio, gaťz mé zdánj s sebau pčínássi. Κατ' ἐμὴν τὴν δόξαν: κατὰ τὴν ἐμὴν, lib. δόξαν: ὡς ἐγὼ κρίνω, ut ego iudico.

Nach meinem gut duncťe/wie mich beduncťt/meines erachtens/wie ich achte, oder darfür halte / wie ich vermeyne/meyner meynung nach / wie ich meyne / wie meyne meynüg inhált. *Vide plura Dominiwám se.*

Zdáni se / zdánimjti/dominjwati se / ja to mjtí, drseti.

Videri: Arbitrari: Censere: Putare: Opinari: Autumare: Existimare: Credere, wěřiti. Δοκεῖν: νομίζεσθαι: δοξάζειν: κρίνειν, iudicare, sjuditi. Duncťen / beduncťen/darfür halten/meynen/achten / eynes meynungs sein.

Zdánj / vide Sen.

Zdát Báh / vide deg Báh Sřěstj.

Zdráv / zdravě / čerstvě.

Sanus: Valens: Incolumis: Bene valens: Firmus, sřlný: Integrá valetudine: Incorruptá sanitate: Affectus boná valetudine, pozitivně dobrého zdravj: Bellé, bene habens, Optimé habens, dobře, wěřborné se magičj: Solpes: Saluus: Vegetus: Corpore firmo, sřlného těla: In boná valetudine positus; Athleticé, pugilicé, pancraticé valens. Ὁ ἢ ὑγιής: ὁ ὑγιεινός: ὑγιαινων: ἑρρωμένος: ὁ ἢ ὑγιής: ὁ ὑγιής:

ἰχυρός, ἀλκιμος, fortis. Gesund/Beiguter gesundheyt/wol zu pass/wol auff/frisch/starck/wolfertig/starcks leibs.

Zdráv bud / zdát Báh / degť Báh zdrávj / pozdrav te Pán Báh.

Salve: Saluus sis. Salve multum, plurimum: Salus tibi: Salvere te jubeo: Aue: Bene sit tibi: Opto tibi salutem plurimam, multam, Zdráv dání mnohého zdravj. Χαῖρε: ἀσάλοι σε πρὸς θεῶν. Sei gegrüßet / Gott grüß dich.

Zdravj / vide Zogireclnj.

Zdravj / dobré zdravj / čerstvost a sřla těla.

Sanitas: Valetudo: Integra, bona valetudo: Incolumitas corporis: Bona habitudo, dobré bydlo: Corporis firma constitutio, affectio. Ἡ ὑγιής: ἡ ἰατρική: ἡ ἰατρική, bona habitudo vel valetudo corporis: ἡ εὐρωσία ἢ ῥώμη, robur: ἡ σαλπία, Salus, spásení, sřěstj, zdravj. Gesundheyt / gute gesundheyt.

Poeticé: Salus optata, grata, vera, blanda.

Zdravóm a čerstvóm břiti / zdrávni břiti / debťe se mlti / přti zdrávni, přti dobrém zdrávni břiti / řti sřle břiti / debťe se na zdrávni mlti / dobrého spásobu zdrávni pof. wati.

Valere: Bene, optimé valere: Bellé habere: Bene, commodé, řěťe se habere: Valetudine uti prosperá, felici, boná: Else boná & incolumi valetudine praeditum: Else vegetá va-

getá valetudine, pŕi čerstwoſti a
zdrawj býti: Viribus firmis uti. Ἐπι-
πάθη: ὑγιαίνων: ἐσθενεῖν: ἰσχυροῦς: ὑγι-
ῶν εἶναι: μεταλαβῆν ὑγίαιας.

Gesund ſein/frisch vnd gesund ſein/
wolauß, wol zu paß, bei guter ge-
ſundheyt ſein/ ſtarck vnd wolſürtig
vnd bei kräfteen ſein.

begit Wäh Zdrawj / pŕiſpokiſt Wäh
zdrawj/ wäh deg zdraw byl, by zdraw
byl / pozdraw tē Pán Wäh/ mēg ſe
dobře.

Incolument te Deus conſeruet: Faxit
Deus, ut diu te ſuperſtitem habea-
mus: Seruet te Deus: Vale: Vale-
to: Bene ac feliciter valeas: Quā
feliciffimē, optimē vale. Ἐπρωσω:
ὑγιαίνω. Gott ſpat dich gesund / ge-
hab dich wol/ lebe wol/ Gott behüt
dich. Vide etiam Zdraw bud.

nedocele Zdrawhm býti/ ne do ſonce f
zdrawj pŕigiti / ne do ſonáſe f pŕede-
ſlému zdrawj nawrácenu býti / ge-
ſtē drobet mdlhm a neſtatečnŕhm bý-
ti/ geſtē nemēti pŕwſho zdrawj.

Nondum planē convaluiſe: Nondū
priftinam valetudinem ſatis aſe-
cutum eſſe, recuperatſe, recepſiſſe:
Nondum uti priſtinā valetudine:
Paulo ádhuc deterius valere: Mi-
nus bellē, firmiter valere, nehrubē
dobře ſe niſti: Nondum ſatis eſſe
firmo corpore, nehrubē geſtē pŕi ſy-
le býti: Nondum vires recollegitſe,
ne do ſonce geſtē ſyly nabyti:
Nondum confirmatum á morbo
omnino eſſe. Πρωπρωτε ἰσχυροῦς, διατελλο-
υμ: μὴ ἰσχυροῦς ὑγιῶντων εἶναι. Nicht

gar gesund ſein/noch nicht gar zur
vorigen geſundheyt kommen/noch
etwas blöd vnd ſchwach ſein / noch
nicht ſtarcks leibs ſein / noch nicht
gar zu kräfteen kommen ſein.

Zdrawj nawrácenu býti/ kuŕ ſedeſſe-
mu zdrawj zaſe vŕigiti/ pŕwſho zdra-
wi degiti, nabyti/ pozdrawiti ſe/ zaſe
zdrawhm býti / f ſſle a čerſtwofſti za-
ſe vŕigiti / zhogiti ſe / z nemocy po-
ſtati / lépe ſe miſti / ſyly nabyti.

Convaleſcere: Revaleſcere: Sanari:
Conſaneſcere. Recuperare valetu-
dinem: Priſtinæ ſanitati reſtitui:
Reparare, recolligere, recipere vi-
res, ſyly a čerſtwofſti zaſe degiti: E
morbo, ex morbo recreari, conva-
leſcere, podrahnuti ſe: Priſtinās vi-
res, priſtinam ſanitatē recipere:
Valetudinem priſtinam recupera-
re: In priſtinum ſanitatis ſtatum,
priſtinę ſanitati reſtitui, ku pŕede-
ſlému ſpŕiſobu zdrawj nawrácenu
býti. Ἐπιπάθη: ἰσχυροῦς πάλιν ἐσθε-
νεῖν: ἀναεῖναι ἐξ ἀσθενείας: ἀνα-
λαβῆν ἰσχυρῶν: πάλιν ἰσχυροῦς: ἐκ τοῦ νό-
σου ἀναρρωθῆναι: ἰσχυροῦς: ἀναρρω-
θῆναι: ἰσχυροῦς: ἀπὸ τοῦ ἀσθενείας ἰσχυ-
ροῦς: ἐξ ἀναρρωθῆναι ἐκ τοῦ ἀρρω-
στοῦ ἐκ τοῦ νόσου.

Widerumb gesund werden / gene-
ſen/ zu voriger geſundheyt kommen /
widerübſtarck werden vnd zu kräfte-
en kommen/ widerumb auſſtómē/
widerumb beſſer mit eynem werdē/
zu voriger geſundheyt widerbracht
werden, oder dieſelbige widerumb
erlangen. M m m 5 nedra

ne Zdrawy / nemoeny / nedužitwy / na
zdrawy nestatečny / mdly.

Infirmus : Valetudine infirmá, imbecilli : Valetudinarius, Stonawy, Kteryž vstawičnē stānē. ὁ ἀρρώστῳν : ἀδυνάμῳν : ἀρρώστῳσ : ὁ, ἢ ἀδυνάμῳσ. Vn-
gesund / schwach / nicht gesund / Blö-
der / jmer zufranc / vnd schwach ist.

ne Zdrawy / nehogitedlny / škodlitwy
zdrawy.

Insalubris : Nocuus, Noxius, škodny :
Pestilens, záhubny : Nocens vale-
tudini, lædens valetudinem, vraz-
žegšcy aneb škodšcy zdrawy. Βλαβε-
ρός, ἢ ἐπιβλαβὴς τῇ υἰαίᾳ, ὁ, ἢ νοσώδης.
Ungesund / unheyls / m / schädlich / der
gesundheyt / verderblich. Vide e-
tiam nehogitedlny / škodny.

po Zdrawiti / vyzdrawiti / zdrawěho včt-
niti / k zdrawy pomocy, dopomocy,
vřitvesti / navrátiti / zhogiti / nemoč,
bolesti / odněti, zahnati.

Sanare : Sanum facere : Ad sanitatem
reducere : Profligare, tollere mor-
bum : Mederi, vléciti : Mederi mor-
bo, vléciti nemoč : Salutem dare,
reddere, restituere : Recreare, libe-
rare à morbo, sprostiti od nemočy :
Valetudinem confirmare, zdrawy
vrwrđiti. Ἀεθεῖν : ἀεεῖν : ἰάειν : ἰα-
γεῖν : ὀνείδειν : ἰεῖν : ἰαγεῖν : ὀνεί-
δειν τὸ νόσημα, ἢ ἀρρώστῳν ἰαγεῖν :
νοσώδῳν ἀδυνάμῳσ.

Gesund machen / arzeneien / heylen /
helffen / die schmerzen hinweg nemo-
men / Franc̄heyt vertreiben / zur ge-
sundheyt bringen / Franc̄heyt be-
neuen. Vide supra Léciti / zhogiti.

Poëticè : Releuare corpora morbis : Ser-
uare corpora hominum : Gratum au-
xilium ferre paonijis artibus : Resti-
tuere in pristina lapsas vires : Leua-
re grauibus morbis : Depellere medi-
caminibus tristes morbos.

Zdvihati / zdvihnauti / pozdvihnauti.
Leuare : Alleuare : Subleuare, polch-
citi : Tollere : Attollere : Erigere.

ἄσπερ : ἀνασπερ : κρησπερ : ἐξασπερ :
ἐπασπερ : ἀνέχου : ἀνακρησπερ : ἐπικρη-
σπερ. Aufstheben / aufsticht / auff-
hupffen.

po Zdvihnauti / wyzdvihnauti / nahor-
ru / zdvihnauti / wysofo / wyzdvihnauti
ti.

Tollere : Extollere : Euehere : Effer-
re, wynesti : Exaltare, powyšsiti : In
altum erigere, eleuare, wyyšsiti :
In sublime tollere, welm wysofo
zdvihnauti. Ἐξασπερ : ἀνέχου : ἀνα-
κρησπερ : ἐπικρησπερ : εἰς ὑψος ἀσπερ :
ὑψέου : ἀνύου. Erheben / hoch heben
in die hōh heben / hoch auffheben.

po Zdvihowati / wyzdvihowati se / wy-
násseti, wyyšsowati, wenyšsiti se /
pnauti, wyšinati se / wyšiněti / wy-
šinym, hrdym, wysofomyšnym bō-
ti / mnoho o sobě držeti, wysoce smy-
šiti / nadymati se.

Efferre sese : Extollere se : Se unum
susplicere, admirari, Samému sobě
se diwti : Sibi multum arrogare,
largiri, tribuere, asumere, mnoho
sobě připisowati a přičrati : Inso-
lescere, zpýchati : Inflari, nadyma-
ti se : Sibi ipsi magnum & eximiu
esse, Sobě samému welikým, do-
brým

nauzy vpadnauti / o swan wsectu
ziwnost, statet a ginenj pfigiti / chle-
ba zadnu bft.

Mendicum fieri : Mendicitati acce-
dere, appropinquare : In summam
egestatem proijci, conijci : In mag-
nam pauperiem praecipitari : Ad
extremam inopiã redigi : Ad sum-
mam paupertatem venire : Res a-
licuius ad rastra venire : Eò, in eum
locum deduci, redigi, eò a fortunã
deijci, deturbari, ut unde uiuat,
non habeat, Na to pfigiti, aby ne
mël odkud žiw byti : Eò reductus
est miseriarum, ut ei ad victum ne-
cessaria non suppetant, Na takoi
wan mizymu, bdu a nauzy ptiwes
den, že nemã odkud žiw byti : Peri-
erunt omnes fortunã ejus : Everla
& perditã sunt res ipsius omnes :
Omnium fortunarum suarum ja-
cturam fecit, O swë wsecto ptišsel,
nic swëho nemã : Omnes industrię
& fortunã fructus perdere : Codro
mendiciorem fieri : Manum ad sti-
pem porrigere, f žebračké holi sãho
nauti, na kãmen wysednauti : Vi-
tam duriter & miserè transigere :
Vitam degere in magno squalore,
welmi bdnj a strastnj žiwot westi.
Kadbi a daj živa eš iž dnu a troplav ;
ãpnevãd eš žgeřav ž v dšav meřis nř.
Zum Bettler werden / an Bettelstab
gerathen / zum Bettelstab greiffen /
arm, sehr arm werden / zu armen
tagen kommen / zum höchsten armut
kommen, gerathen / aller seiner hab

vnd nahrung beraubt werden / vmb
alle sein hab vnd gut kommen / bet-
telarm, btlarm werden / er ist dar
hin gerathen vnd kommen, das er
weder zu beiffen noch zu brechẽ hat.
Vide etiam supra Chudj.

Žed / ždi.

Murus : Moenia, mēstke ždi : Murus
urbis, žed ořolo mēsta. Tò řexos :
řexos : ři řexosia : nepřexosia
murus ambiens aliquid, žed ořolo
něčeho. Mawer, statt mawer, ring
mawer. Maceries, maceria, est mu-
rus e lapidibus absq; calce & ce-
mento, žed s samého kãmenj, řes
wãpna a piřku wzdělanã, řeř :
řpiznos, řpãřm.

Poëticè : Murus validus, abeneus, al-
tus, excelsus, sublimis, inexpugnabi-
lis, lapideus, solidus, Turribus & fossis
suis cinctus : Moenia ardua, edita, cel-
sa, fortia, turrita, spaciofa, firmata
turribus altis, Quae consurgunt qua-
drato saxo, Cinctã fluminibus, lais
fossis, Tutã opibus & tutã situ.

Žed řawěti, nahoru hnãti / žditi.

Struere, construere murum : Extrue-
re, componere muros, moenia. Ter-
řřev : řexos is dnav : dno dno řev : řev
řev. Mawren / mawer machen vnd
aufffãhren.

Ždi bořech nãřtrog wãřeňř / Weran /
dëlo bořech / Petarda.

Aries : Machina bellica, qua muri de-
ijciuntur : Balista, ballista, prař /
Ořplos. Mawrenbrechẽr / Bočř.

Poëticè : Aries ferreus, durus, praiceps,
conem-

concutiens muros, Resoluens mœnia,
Quatiens, rotans alta saxa, Vno tu-
multu fortia mœnia demoliens, Con-
fundens alta mœnia fulmineo pulsu,
Vellens luxatos muros.

obejdi / jažditi / jdi obehnati, zavřiti.
Cingere, sepire, armare muro seu mœ-
nibus: Murum circumducere, zed
wãřol vdělati, wyřawěti: Murum
objicere, opponere: Muro munire,
jdi spewniti a vbezpečiti. Επιείχε-
ζειν, περιείχε / έχει / έχει: έποδομειν:
εξείχε / έχει / έχει: περιείχε / έχει:
εξείχε / έχει: περιείχε / έχει: το έχει.
Umbmawren / vermawren / mit ey-
ner mawer umgeben / benestigen
mit eyner mawer.

ěhnati / poěhnati / poěhnání dáti /
dobroěčiti / dobroěho a prospěchu žá-
dati.

Benedicere: Bene precari: Bona pre-
cari: Felicitatem & omnia bona
optare: Faultis imprecationibus
persequi. Ευφμεν: ευλογειν: ευξα-
σαι αγαθα. Segen / benedeien /
guts wünschen.

ěhnati se / vide dobravřoc dáti.

ěhnání / poěhnání / dobroěčeni / do-
brěho stěřtja / prospěchu žádání.

Benedictio: Felicitatis ac omnis bo-
ni denunciatio. Η ευφμεν: ευλογια.
Segen / Glückwünschung.

ěhnati / vide supra Treřtati słowy.

Zełený.

Viridis. Ο χλωρος: ευχλωρος: ευχλωρος.
Grün. Herbeus, herbidus, zelený
gato tráwa: / ó, η βετανώδης, Grass-
grün. Prafinus, Porraceus, názele

ny, osslechowy / ó σπάσιος, Saffi-
grün, lauchfarb. Aerugo, ærugi-
nolus, Άρυσσάσιος / ó, η βώδης,
Spangrün.

Zełeným bęti.

Vireocere: Viridem fieri. Χλωρζειν:
χλωρην / χλωρζειν. Grünen / grün wer-
den.

Zełenati se / wyrostati / pućiti se.

Germinare: Frondescere: Frondes e-
mittere: Vireocere. Θάλλειν: θαλειν:
ελασάειν, διαελασάειν, αποελασά-
ειν, germinare, pullulare, pućiti
se. Grünen / aussřhlagen / grün wer-
den / herřar wachsen.

Zełezo.

Ferrum: Chalybs, Stomoma, Ocel.

Ο σιδηρος: το σίδημα. Eisen / stahl.

Poëticę: Ferrum durum, rigidum, acu-
tum, asperum, cruentum, mortiferū,
vulnificum, lethale, Cuius rigor len-
tescit rutilo in igne, Nimia rubigine
lesum.

Země / twãř země / ofřřleť země / pu-
da země.

Terra: Tellus: Humus: Solum. wrch
země: Orbis terrarum, ofřřleť zem-
řtj: Mater omnium rerum, matř:
wřřech wleť. Η γη: χθων: γη.
Erđ / der erdboden / das erdreich /
der erđtraiř / allerding eyn mutter-
Land.

Poëticę: Terra ferax, parens, omni-
rens, hospita, mater solida, grauida,
opulenta, Pendens in aëre, Nullo ni-
xa fulcimine, Circumfusa mari, deco-
rata, vestita, ornata gramine, flori-
bus, her-

bus, herbis: Multo gramine virens,
 Fœcunda varijs bonis: Alma parens
 frugum: Humus diues, arenosa, her-
 bosa, florida, Ferens, proferēs fructus,
 Vernans florigero germine, Grato ro-
 re madescens, Effundens innumeras
 opes, Fœcunda partu benigno, Partu-
 riens, fundens flores ex odorifero sinu,
 Irrigata gratis riuis, Sentiens nulla
 pondera molis, Explicās opes suas gre-
 mio virente: Tellus florida, fertilis,
 fœta, pinguis, fœcunda, benigna, di-
 ues, dædala, florida, prodiga, arata,
 Exercita aratro, subacta, sollicitanda
 granda, frugifera, Solido stans robo-
 re: Mater fœcunda, Subjecto aëre ful-
 ta jacens, Concipiens secreto fœdere na-
 tura & grauescens plena vario fœtu.
 Zemētesen/ zemē pohnutj, hnutj, za-
 ttesenj.

Terra motus: Commotio, concussio
 terræ: Horror terræ. *Ὁσειμὸς*
 Erdbidem / wan sich das erdreich
 schuttert, schaudert vnd bewegt/ Be-
 wegung vnd erschutterung des erd-
 reichs.

Poëtice: Tremor telluris: Motus insoli-
 tus terræ: Horror ingens, magnus soli.
 Zemē se ttese / gesti zemētesenj / zemē
 se pohnbuge.

Terra mouetur, commouetur, concu-
 titur: Est terræ motus: Terra ma-
 ximis conquassatur motibus: Ter-
 ra motu contremiscit. *Σεισμὸς γί-
 νεται*. Die erd bebet/ es ist eyn erdbis-
 dem/ die erd erschuttert sich.

Poëtice: Tremit abdita myrmure tel-

lus: Potens frugum mastissima tellus
 plangit & tremit ingenti succussa fra-
 gore: Tellus ingenti percita motu ge-
 mit: Sub pedibus mugit tellus: Sola
 vasta mouentur: Tellus concussa tre-
 miscit: Intima viscera commota ter-
 ra tremunt: Terra alto motu tremit:
 Cauerna vasta, umbrosa motu terra
 mugunt: Terra quassata motibus in-
 solitis, horrido tumultu succussa tre-
 mit: Terra ista longis tractibus soni-
 tum dat.

wisse coj na Zemi gest, coj ofrisset zem-
 sth w sobe mā aneb obsahuge.

Omnia quæ sunt in terrâ: Quicquid
 orbis terrarum complectitur, tenet
 continet: Cuncta quæ sub cælo
 sunt, wssckfo coj gesti pod stirokym
 nebem. *Ὅλα, πάντα, ἀπαντα, ἴδιον
 τῆ γῆ: τὰ ὅλα τῶν ἀγαμέτων*, uni-
 versæ res, wssckfy wicy. Alles was
 auff erden ist, was der erd freiß be-
 greyfft/ alles was vnter dem himm-
 mel ist.

Poëtice: Quæ maximus orbis habet:
 Quæcūq, ampla tellus tenet: Quæ spa-
 cioso gyro terra complectitur: Quæ
 mare, quæ tellus, quæ polus ipse tenet:
 Quæ mundus & astra tenent: Quic-
 quid tellus habet, & quicquid habet
 Olympus: Quæ sinuosa tellus comple-
 xu tenet: Omnia quæ desuper aspiciūt
 ather: Quæcūq, patent libera sub a-
 perto cælo: Omnia quæcūq, sunt sub
 axe athero: Omnia quæ Phœbus sū-
 mā ab arce uidet. Vide etiam wssck-
 cfo.

Zemšťá nádobá / děbán hliněný.
 Vas fictile, testaceum, luteum, terre-
 um: Vas Samium: Opus figulinū,
 Zemišťské dílo. Το κεράμεον: πλάσθον.
 Erdin geschirr / faß oder Krug, auß
 erden oder leit gemacht / Zäfenet
 werck.

Zemšť / což gest z zemi.
 Terreus: Terrestris: Ex terrā factus,
 z zemi učiněný: Terrenus, z zemi po-
 stlý z zemi půwod svůj magicý. Ο
 γαιώδης, terreus, zeminatý: επιγαι-
 νος, επιγαιος, kdož gest n z zemi. Tr
 din / erdin / das auß der erden, oder
 von der erden ist / erdisch.

Zem' čas žni / čas sklizeni obilí z pole.
 Melsis: Tempus metendi, čas žeti ob-
 bilí: Item, Melsio, žet, žetj: Col-
 lectio frugum, sklizení a swožowání
 obilí. Το θέρος: τὰ θέρισμα: ὁ θερισ-
 μος: ἀμύτος, melsio, žetj. Ernd /
 žet der ernd / žet zu ernden / wan
 man das Korn vnd andere fruchtren
 abschneidet / das ernden / das ein-
 sammeln der frucht.

Poëticè: Melsis uber, opima, copiosa,
 frugifera, triticea, fertilis, pinguis, gra-
 uida, Dives maturis aristis, Quae ac-
 cumulatur è varijs agris.

**Žiti / obilí žiti / sryu přičiněti / z pole kři-
 diti / do stodol swožowati a šhromáž-
 dowati.**

**Metere, demetere fruges: Fruges se-
 care, refecare & colligere. Ο επιζήν:**
 ἀμείν: ἀμείν: ἀμείν: ἀμείν,
 abscondere, demetere. Ernden /
 schneiden / die frucht abschneiden
 vnd einsammeln.

Poëticè: Decerpere menses: Succidere
 menses: Supponere falcem maturis a-
 ristis: Secare dulcia farræ falce curvâ:
 Legere falce matura semina, alimen-
 ta animantibus: Seges refecta immixtâ
 falce cadit.

**Zena / Panj / žensšťá osoba / žensšťé po-
 hlavi.**

Fœmina: Fœmella: Mulier. Η γυνή:
 θύλη: το θύλη. Frau / weib / weibs-
 bild / weibsperson.

**Poëticè: Fœmina casta, pudica, pudic-
 bunda, callida, versuta, fallax, incō-
 stans, tenera, candida, culta, lecta, im-
 bellis, bella, loquax, largiloqua, gar-
 rula, vaga, mutabilis, infirma, futi-
 lis, garruens, Semper insidiosa viro,
 Fallere doctâ virum, Verborum, il-
 lecebris solens fallere: Mulier callida,
 astuta, Capiens amplexus, Dans se pō-
 pulo videndam.**

Zena oddaná / vide Manželka.

Zenina / ženima.

**Fellex: Concubina, saylojnice: Me-
 retrix, Furva. Η πόρν: ἐράστα.**
 Balg / hur / schleppsaß / Beischliffes-
 rin. Vide Furva.

**Zeniti se / ženiti se / ženu pogiti / man-
 želku wžeiti / w staw manželstý wstít
 pítí, wtročiti.**

Ducere uxorem, ženu manželku pogiti:
 Nubere, za muže, za manželka se
 wdáti: Contrahere, inire matrimo-
 nium, w staw manželstý wstaupiti:
 Contrahere nuptias, swadbu mžti:
 In matrimonium aliquam ducere,
 recipere, některau za manželku po-
 giti:

giti: Vxorem ducere, accipere, mē
 želku wzyti: Iungere sibi aliquam
 matrimonio: Vxorem sibi ascilce-
 re. Γαμείν: ἀγειν, λαμβάνειν γυναί-
 κα: θυγατέρα λαμβάνειν: γαμείν ἴνα
 γάμο. Sich verheyrathen/sich ver-
 mählen / sich verehlichen / zur eh
 greiffen/sich in den ehstand Begeben/
 eine oder einen zur eh nehmen/sich
 in die eh Begeben/eyn weib nehmen/
 eyn mann nehmen.

Poëtice: Inire connubium, thalamum:
 Subire vinculum maritum: Iugales
 tadas accipere: Inire foedus socij tho-
 ri: Socialia, sacra vincula subire: Su-
 bire debita iura casti thori: Socio fo-
 dere iungere manus: Iungere sibi nu-
 ptam foedere legitimo: Coire in foede-
 re socij lecti.

Ženič / kterš / švadbu strogi, a ženi se.
 Sponsus: Nuptus. Ὁ μὲν ἦρ procus:
 ὁ νυμφίος: νυμφεὺς ἦρ, νυμφὸς, despon-
 satus, zasnubeny. Bräutigam/der
 hochzeiter.

Ženěnj chuti, myslj neměti / manžel-
 stvj se vyhřbati.

Ab uxore ducendā abhorre: Matri-
 monium, matrimonij usum, con-
 jugium odilse: Abhorre a re u-
 xoriā, a conjugio. Ὑπεριδείν γάμον.
 Nicht lust zu heyrathen habē/nicht
 lust oder lieb haben sich in den eh-
 stand Begeben.

Poëtice: Fugere connubia: Vsum con-
 jugij negligere, odilse: Aversari ta-
 das iugales.

Ženič / ženič / ženič / rožmarič / ve-
 mušič.

Effeminatus: Muliebris: Mollis
 mēky: Animū gerens muliebrem
 si dec ženskē magicy: Mulieratus
 mulierosus, ženy žadostivý, na ženy
 lustavý: Semivir, půl muže. Ὁ γυ-
 ναρικός: γυναικίος: μαλθακός: ὁ γυ-
 ναμομανής, mulierarius, ženskā
 mlkostj zřešitny. Weibisch/weiblich/
 nicht manlich / weiblich gemut hat
 bend / weibergrig / halber man.

Žert / šprym / žertovnj, šprymovnj
 řeč.

Locus: loci: loca: Ludus: Ludicum,
 hrs: Res jocularis, ludicra, ridicu-
 la, žertovnj, šměšná věc: Risus,
 smjch: Ridiculum: Facetiae, žert
 rochvilně řeči. Ἡ παιδεία: τὸ παιδιον
 ἄν, ἡ παιδεία, ludicum: ὁ γέλως, ri-
 sus, sales: ἡ ὑπερηβολή, urbanitas,
 facetiae, z dvoitolst: Το σκώμμα, di-
 cterium, vstipečné štipavé, důtkli-
 vě slovo: τὰ γελοία, ridicula.

Schimpff / scherz / schimpffred / schimpf
 spjel / lecherlich ding / lächter.

Poëtice: locus dulcis, suavis, blandus,
 ridiculus, scurrilis, latus, hilaris, la-
 scivus, mollis, lepidus, venustus, ar-
 gutus, sine felle.

Žertičkově / šprymkově / flewřitny /
 marně řeči / zaběvřitny / rozprávěny /
 babšlé flewřety / básně.

Nugae: Ineptiae: Tricæ: Siculae ger-
 rae: Nugamenta. Ὁ λήρος: ὀβριός: ἡ
 λέξις, confabulatio. Vnumz ge-
 schwey / tandmār / fabelwerck / lo-
 serhāring / vergeblich red.

Žertovati / šprymovati / žerty, šprym-
 fy pro

fy protvoditi / neopravdu mjnief.
 locari : Ioculari, per jocum vel lusum
 facere, zehry, aneb z zertu neco vde
 lati : Ludere, hrati : Non serio a-
 gere : Ioco dicere vel facere : Iocan-
 di causa dicere, pod zertem powe
 diti : Salibus uti. Παίζω : ας ειζω :
 ας ειζω : οκωπρω, cauillari.
 Schimpffen / scherzen / schimpff treis
 ben / nit in ernst meinen / schimpff
 werck oben / im schimpff sagen / bos
 sen wissen.
 bez Zertu / opravdu / opravdowē.
 Serio : Extra jocum : Sine joco : Ex a-
 nimo, z praweho sedce. Σωδαίως : εν
 σωδη : ανευ παιδιας, sine joco.
 Ernstlich / in ernst / ohn schimpff / von
 herzen.
 Zertst / sprymst / sfochst.
 Ioculus : Non serius : Ludens : Ludi-
 bundus. 'Ο, η παιδιωδης : ο παιζων.
 Schimpffig / scherzig / nicht in ernst /
 spulend.
 Zertownst / sprymownst / smessst / fra-
 tochwilnst.
 Iocularis : Ludicus : Ridiculus, risu
 dignus, Smessst, smichu hodny :
 Iocularius : Salsus : Facetus, z dwos
 tly. 'Ο, η παιδιωδης : ο γελοιος, ri-
 diculus : λαμυρδς : ας εις, facetus :
 ο η ευτραπελος. Schimpfflich / bosst
 lich / lacherlich / lachens werth / kurz
 weilig / gesalzen / hofflich.
 Zertownē, sprymownē keci / zertichy /
 sprymky / fratochwilna promlau-
 wanj.
 Faceriae : Ioci : Sales : Lepos : Cail-
 latio : Urbanitas, z dwosloft. 'Οι ζε

λωτες : ας παιδιας : ευτραπειας : λαμυ-
 ριας : τα σκαμματα, diceria, Dittky
 slow. Schimpffred / scherzred /
 schwenck / schimpffbossen / kurzweil
 ge red / hoffligkeyt.

Zertownē / zertu / pod zertem / pod sfo-
 chem / sprymownē / pod sprymem /
 smessst / pod smichem / z dwoslo / tra-
 tochwilne.

Ioco : Iocolo : Per jocum & risum, z
 zertu a smichu : Ioculariter : Ridi-
 culē, pod smistem : Salsē : Facetē,
 po dwoslu. Παιδίως : γελοιος, ridi-
 culē. Schimpflich / in scherz oder
 schimpff / nicht in ernst / lacherlich /
 hofflich genad.

Zerzawý / wide Bez.

Zěslo / wide Berlz.

Zgerwiti / wygwiti / nagerwo wynesti /
 ognamiti / odkryti / na swětlo wyne-
 sti / wubec pronesti, protwolati / znā-
 mē vdełati / mezy lidi wtrausyti, roz-
 trausyti / poměstē, po vlicech rozwo-
 lati, roznesti / w pokrit vvesti.

Patefacere : Aperire, otewřiti : Vul-
 gare : Divulgare : Manifestare : E-
 vulgare : Promulgare : Revelare :
 Detegere, Retegere, odkryti : Pro-
 ferre in lucem, na swětlo wynesti :
 In publicum asferre : Prodere, zra-
 diti, proraditi : Palam facere : Ede-
 re : Promere : Indicare, vřazati : E-
 nunciare, wybleknauti : In medium
 adducere : Notum facere, Manife-
 stum facere, znāmē, zgerwē vćimiti.
 Φανεροποιεν : δηλεν : φανερεν : εμφαι-
 νεεν : επδηλεν : διαφαιλεεν, διαλαλεεν :
 Nnn φαυλεεν :

φημίζειν : θρῦλλεῖν : ἐκκαλεῖν : ἐκφί-
ρειν : ἐκπέμπειν : καθ' ἑαυτοῦ εἶναι.

Offenbaren/offenbar machen/eröff-
nen/an tag bringen/bekant machē/
entdecken / ans liecht geben / auff-
spreyten/auffsprengen / kundbar,
lautbar, rüchtig, landkündig ma-
chen/vnter die leut bringen/ ins ge-
schrey bringen, oder eyn gassenge-
schrey dauon machen / verrathen/
anzeigen/auffsagen.

Poëtice: *In lucem proferre, prodere, vul-*
gare aliquid: Fateri in luce: Referre
palam: Efferre, educere sub auras:
Detegere latentem culpam: Detegere
arcana.

Zgewenij/ wygewenij/pronesseij.

Patefactio: Publicatio, wübec ozná-
menij, prowołánij: Manifestatio:
Vulgatio: Divulgatio: Evulga-
tio: Promulgatio: Revelatio, od-
krytj. Φανέρωσις: δῆλωσις: φανεροποι-
σις: ἀποκάλυψις: ἐκφασίς. Offenbar-
rung/eröffnung/aufständigung/
entdeckung.

Zgewné, známé, patrné, žketedlné, na-
gewé gest/vo wrchu leži/nenj tegné,
neznámé, vkryté/gest pronessené, roz-
hlášené, prowołané / kažď o tom
wj/obecná powěst, rozprávka, po-
fřik o tom mezy lidmi gde / wübec
wossechném wédomé a známé gest.

Pater: Manifestum, notum, cognitū,
conspicuum est: Constat, wédomé
gest: Patet, otewiéne gest: Appa-
ret, vřezuge se: Ante oculos posi-
tum est, před očima gest: In medio
positum, in promptu est, před ru-

Fama gest: Apertum, vulgatum,
divulgatum, patefactum, obvium,
promulgatum, in aperto, confesso,
propatulo est: Palā est: Haud ob-
scurum est: Omnibus apertum est:
Vulgò innouit. Φανερόν ἐστὶ: ἐπι-
λάμπει: φάσεται: ἐπιφάσεται: δῆλός
ἐκδηλόν ἐστὶ: σαφές, ἐπιφανές ἐστὶ: γινώ-
ριμος, δῆλος, φανερός ἐχει.
Es ist offenbar / es ist bekant oder
am tag / es ist kundbar, lautbar,
rüchtigbar, aufständig/jeder ma wüß
dauon / es ist eyn gemeyn geschrey
daruon/es ist vnverborgen / es ist
het offen/es erscheinet/es ist vor au-
gen/es ist nicht dunckel.

Zgewné/ otewkéne/známé/žketedlné/
patrné/ očité/ newřryté/powrchiné/
swětle.

Manifesté: Manifestò: Aperté: Pa-
lām: Propalām: Publicé & Publici-
tūs: Vulgò, wübec: Non obscu-
rè, nepotimè: Perspicuè: Clare: Pla-
nè: Liquidò: In conspectu, : In o-
culis omnium, před očima wossech-
lidj: Φανερός: δῆλος: περιφανός: ἐμ-
φανός: ἐναργής: σαφής: ἀποκαλυμ-
μένος, detectè, odětyté, zgewné: ἀν-
ίκερος: διαφανός. Offenbarlich/ of-
fenlich/ am tag/ bekantlich/ schein-
barlich/vnverborgen/augenschein-
lich/vnuerholen/nicht im dunckeln/
klarlich / gänzlich / jederman vor
augen.

Zgewnj/zgewenij/wygewenij/otewké-
nj/známij/vo wrchu ležij/wédo-
mij/newřrytj/žkedmij/patrnij/před
očima,
Ma-

Manifestus : **Apertus** : **Conspicius**,
 zřetedlný : **Clarus**, gasný : **Non ob-**
scurus, nezatmělý : **Omnibus ob-**
vius : **Palam**, wúbec známý : **Ante**
oculos positus : **In medio positus** :
Notus, **Cognitus**, známý : **Vulga-**
tus, **Divulgatus**, wúbec roshlášse-
 ný : **Patefactus**, wygwený. Ὁ δῆ-
 λος : γνώριμος : φανερός : ἐν σαφεί : ἐ-
 δηλός : κατὰ δῆλον : ἀπὸ δῆλου : κατὰ φα-
 νῆρας : ἐναργῆς : ἐκφανῆς : ἐυγνῶσθαι.
Offenbar/bekant/am tag/kundbar/
 lautbar/rúchtig/vnverborgen/hey-
 ter/vnuerholen/kundlich/ vor au-
 gen/klárlich/nicht rúntzel/vor jder
 man/offenlich/geoffenbaret/vor au-
 gen gestelt / gemeyn vnd rúchtbar
 gemacht.

Bgewenhm, **zgewenhm**, **wngewenhm** bh
 ti/nagewo, na swétlo wygiti/w jná-
 most přigiti/wúbec se roshlášřt.
Notescere : **Innotescere** : **Manifestum**,
conspicuum, **apertum**, **notum** fie-
 ri : **Famá vulgari**, **ferrí**, w powěsti,
 w počětu, w rozprávce býti : **Ru-**
more spargi, **mezý lidj se roztanýšy**
 ri : **Inclarescere**, na slowo wzatu bý-
 ti : **Vulgari**, **Divulgari**, wúbec rosh-
 hláššenu býti : **In lucem emergere**,
 na swétlo wyměňnanti : **Emanare**,
 wypuknanti se, wyplynanti : **Per-**
crebrescere, **Increbrescere**, rozwolá-
 ni býti. Ἄλλοι, φανερόν γινώσκουσιν :
 γνωρίζουσιν : διαγνωρίζουσιν : διαφανίζουσιν :
 ἐκφανίζουσιν : φανεράουσιν : δηλοῦσιν : φανί-
 ζουσιν. **Offenbar** werden/ausbrechē/
 rúchtbar werden/ an tag, ans liecht

Kommen / erschallen / bekant, auß-
 kúndig, lautbar, kundbar, berúmpft
 werden/ingemeynem geschrey sein/
 ausfließen.

Jid / obřezanec.

Judæus : **Hebræus**, **Hebreyšřy** : **Cir-**
cumcifixus, **Apella**, obřezaný : **Popu-**
lus Iudaicus, Lid jidowšřy. Ὁ Ἰε-
 δαῖος : ἑβραῖος. **Jud**/eyn **Hebreer**/be-
 schnittener / das Jüdisch volck.

Poëticè : **Judæus rebellis**, **profanus**, **su-**
perstitiosus, **circumcifixus**. **Isacida** : **Sa-**
ti Isaco patre. **Stirps**, **proles Isaci** : **Gens**
Isacidum : **Idumæa** gens : **Gens Isra-**
elis : **Gens nata semine Isacida patris** :
Stirps, **grex Isacidum** : **Genus Isra-**
elis auitum : **Isisigena posteritas** : **Gens**
Jacobæa : **Gens edita semine Judæ** :
Gens olim dilecta, nunc inimica Deo :
Genus Israelis, quod Deus è dirà E-
remo duxit per purpureum mare sicca
humo.

Jidowšřá země / **Kananegšřá země** / za
 slibená země / swatá země / země mlé-
 kem a ředj oplšřwagšř.

Terra Judæa, **Judaica** : **Palæstina** :
Canaan. Ἡ Ἰουδαία, παλαιστίνη, **Palæ-**
stina, **Silistynšřá země**. **Jüdisch**
land / das **Cananeisch land** / das ge-
 lobte land, da milch vnd honig in
 flussset.

Poëticè : **Judæa dives opum**, **opulenta**,
dives, **frugibus fertilis** : **Judæa opti-**
ma balsamis : **Ora plaga Judææ** : **Ter-**
ra melle & lacte fluens.

Jidle / vide **Stolice**.

Jilau paustřěti / **jilú jatřě, edewřřit** /
 řřew puřřiti. **Nnn 2 Venam**

Venam incidere, secare, ferire: Incisione venæ sanguinem è brachio mittere: Curare venam incidendam, dāti žilu zātjrt: Minuere, mittere sanguinem incisā venā, frwe žilzu vpustjrti, vcediti: Venas sanguine exonerare, leuare. Φλεγομεν. Ueberlassen/zur ader lassē/cyn ader schlagen lassen / d; Blut lassen.

Poëticè: Venas incidere ferro: Exolvere venas: Sanguinem detrahere venis: Ferire venam.

Živo / vide Obilè.

Život / živobytj / bēh života / duffe w iše / byt na svētē.

Vita: Vitæ curriculum: Cursus huius vitæ: Curriculum viuendi: Vtura huius lucis: Huius vitę lux: Communis spiritus. Ἡ ζωὴ, ὁ βίος: ἡ ψυχὴ, anima, duffe. Leben/ das leben/ der lauff des lebens.

Poëticè: Vita misera, fugiens, brevis, instabilis, caeca, fallax, occidua, caduca, erratica, mortalis, cadens, Ambigua, angusta, laboriosa, Citò aufugiens, Vario acta turbine, Quæ peragitur incerto tramite, Fragili mole soluta, Abiens ceu fumus leues in auras, Anxia tristibus curis: Etas hominū quæ fugiens nugis consumitur, ut fabula spectata oculis plenis abit.

ja nasseho Života / ja nasseho času, svēfu, živobytj / ja nassj pamēti / co pamatovatj mūžeme / ja nasseho bytu žde na svētē.

In nostrā hac vitā: Nostro ævo, seculo: Nostrā ætate: Hoc nostro tempore, tohoto nasseho času: Nostrā

memoriā, ja nassj pamēti. Ἐν τῷ παρόντι βίῳ: ἐν παρόντι ἡλικίᾳ: ἐν ἡμετέρᾳ ἡλικίᾳ, in presenti vel nostra ætate. Beim vnsrem leben / zu vnsrerer zeit/Bei vnsrer lebzeiten/in vnsrerem alter/so lang vns gedencet.

Život lidstj / život človeka / život smrtedlnj.

Vita hominis, hominum: Vita humana: Mortalis vita. Ὁ βίος ἀνθρώπου: ἀνθρώπινος βίος. Menschlich lebē.

Poëticè: Hominis vita misera & citò caduca, Fœdissima lerna malorum, Fallax & brevis bonum, Vallis plena malorum, Dolenda principio, medio & fine suo, Vanus pulvis & umbra brevis, Leuis aura plena malis & plena dolore, Habens genus omne malorum, & fata miseri doloris, Fugiens ceu prapete pennā, Obvia omnibus telis fati, Subitis quæ deficit horis, ceu rosa nata die gelidā nocte perit, Nil aliud nisi mortis imago, Amara multo castibus, Velut fumus & umbra fugiens, Brevis & misera somnòq, similima, quam caeca fors regit ancipiti favore, Iactata varijs procellis, ut parvula cymba fertur in medio freto, Præteriens, errans, & abiens veluti umbrae fugientis imago, Subitò periens ut leuis umbra, quæ manet in nullo loco: Lubrica etas vitæ humana, præteriens ut riuulus ex antro de rupe fontis sonātis abit non rediturus.

Život wčēnj / wčēnā radošt a blažostavenstvi / wčēnē spasenj / Lāno Abrahamove.

Aterna

Aeterna vita: Sinus Abrahæ: Aeterna beatitudo, wëine Blahoslawnestwi: Gaudia beatæ vitæ, radoſt Blahoslawnëho žiwota, a wëneho spaseňj: Cælestis vita, Nebestý žiwot: Altera post hanc vita, giny žiwot po tomto. Η αἰώνιος ζωὴ: χαρὰ ἀθάνατος, coeleste gaudiū, nebestā radoſt. Das ewig leben / die ewige freud vnd seligkhey / Abrahams schoß / die freud des ewigen lebens / das ander leben nach diesem.

Poëtice: Vita terminanda nullis seculis: Vita altera locis Elisij: Vbi dulcia Tempe & sincera quies: Vbi gaudia erunt pijs, qualia nō percepta curquam oculo, nec aure, nec qualia fingi queunt tacitā mente: Vita perenni fonte fluens, nec refecanda manu sati grauis.

Blahý žiwot / vide Blahý žiwot.

Blahý žiwu bytí ibidem.

Blahého žiwota hodný ibidem.

Blahý žiwý / ibidem.

Žiwot swýg dowëſtí / stráwiti / dny swë, dny žiwota swëho doſonati, wyſonati, wyſnití.

Transigere vitam: Exigere vitam: Vitæ suæ dies transigere: Vitę cursum conficere: Traducere ætatē: Ducere, agere æuum, vitam. Διατελέειν τὴν βίον: διατρέχειν τὴν βίον. Sein leben zubringen / sein leben verschließen, hinbringen / leben führen / seine tag zubringen.

Poëtice: Viuere, perficere, implere, exigere annos: Peragere, explere, consu-

mere annos, Agere, ducere, decurrere vitam: Euum, ætatē, vitam peragere: Consumere, terere, complere tempora: Implere fata: Decurrere vitæ spacium: Agere tempora vitæ.

tki bohynë aneb Panj žiwota, od Poëtu mymyſſenë.

Parcæ, quarum tres: Clotho columbajulat: Lachesis net: Atropos occat. Götterin des menschlichen lebens von den Poeten gedichtet.

Poëtice: Parcæ concordēs, iniquæ, veteres, duræ, immites, lanificæ, crudeles, feræ, immotæ, tenaces, Rumpentes, abrumpentes vitæ stamina, Trahentes pendentia fila, Quas nulli contingit exorare, Observantes diē quam statuere, Quæ nent senera fila fatali colo, Rumpetes fugitrua stamina vitæ: Fati dominæ, Nentes candida pensa durabili colo: Lanificæ sorores: Fatorum numina Parcæ.

Žiwu bytí / žiwot mjtí / při žiwotu bytí / žiwota poſhwati.

Viuere: Vitam agere, degere, ducere, traducere: Degere: Spirare, Respirare, dychari: In vitā else, commorari: Vitā frui: Vitam viuere: Ætatē agere, ducere, habere: Else in uiuis: Agere in uiuis, in humanis: Else inter uiuos, byti w poëtu žiwých lidj: Lucem intueri, na swët lo, nebestě hleděti: Vitā suppetit. Byti: žiti: žiti, žiti βίον: διατρέχει βίον, degere vitam. Leben / das leben haben / im leben sein / bei leben sein / atthemen / des lebens gentsse / unter

der zahl der lebendigen sein / das
licht anschauen.

Poëticè: *Vesci, frui aurâ vitali, ather-
reâ: Auras ducere, trahere: Frui vi-
tâ: Videre diem, lucem, lumen vita-
le: Lumina, lucem solis aspicere: Su-
perare, pro superesse: Agitare, exige-
re vitam: Transigere, ducere annu:
Traducere, trahere vitam, annu:
Carpere vitales auras: Superesse, &
vesci aurâ athereâ: Manet illi vita
rata: Vitam agere, colere: Ducere a-
tatē: Annos exigere: Permetiri tem-
pora vita.*

Život dokonati / vide vñ žiti.

Život hanebný westi / vide žanebný
život westi.

o Život připraviti / vide za žiti.

o Život přigiti / zabiti, zamordován
bžiti / o hrdlo přigiti / život, hrdlo žtra-
titi / o hrdlo se připraviti.

Occidere: Occidi: Necari: Interimi:
Cædi: Interfici: Vitam auferri, eri-
pi, adimi alicui: Vitâ, animâ pri-
uari, o život a duši připravenu bý-
ti / života, duše zbavenu, oblaup-
nu býti: Trucidari: Tolli é medio:
Extingui: Deleri, vyhlazenu býti.

Φενείναι: ἀποκτείναι: θάλασσαι:
ἀνασπείρειν, ἀνασπείρειν, tolli, odhlazenu
bžiti: διασπείρειν, perdi, zahubenu
bžiti: σφάττειν, ἀποσφάττειν, ma-
ctari, zafezánu, anež rozseřánu býti.
Vmbis leben kônnen / erschlagen wer-
den / ermôrdet, erwûrget, entleibet
werden / ombkommen / getôdet wer-
den / auffgeriben werden / außge-

tilgt, des lebens Beraubt werden.

Živu bžiti bezpečnē, bez pēce, starostí a
práce / pokojnŕ, tichŕ živet westi.

Tranquille, secure, quiete vivere:

Vitam agere quietam, tranquillâ,

alienam ab omni curâ, expertem

perturbationum: Agere vitam pla-

cidam: In vitâ jucundissimo ocio

frui, w životě svém pokojge vžiti.

Ἀσφαλῆς ἦν: μετ' ἀσφαλείας ἔην:

ἠδῆως ἢ παθόμεως ἦν: ἀπορῆως ἔχεν

τὴν ψυχὴν: ἠούχων ἦν: ἠούχιον, ἀ-

σφαλῆς ἦν ἀκινδύων ἔλεν ἔην, vitâ

ociosam & sine periculis agere,

život zaháláivŕ a bez nebezpečnŕ

šivŕ westi. Sicher leben / ruhig, still

leben führen.

gato gsem Živ / abych dlanho živ byl /
ať mi popřege Váh ždravj.

Viuam: Ita viuam: Diu felicitérq;

viuam: Diuturnâ lucis usurâ fru-

ar: Ita mihi vitæ cursus diuturnus

sit. So wahr ich lebe / so wahr mit

Gott das leben gönnet.

dořud gsem Živ / dořud živ / dořud mit

Váh životâ, bytu jde na svētě po-

přege / za živobytj mého.

Donec viuo: Quoad in viuis ero, Dū

hac luce fruar: Ad extremum vitæ

spiritum, do poslednjho dchnutj:

Donec hoc vitæ munus diuina be-

nignitas mihi saluum esse volet:

Quoad hæc mihi vita comes erit:

Donec superstes ero, dořud inne ži-

wot tento neopustj, dořud inne šitŕ

wati bude: Quoad viuendi mihi vi-

ta erit: Donec vitæ particeps ero,

dořud

do kud žiwota wiaſten budu: *Quandiu mihi ſupperet uiuere: Dum uſum lucis Deus concedet, do kud Bäh žiwota propägij: Quoaduſq; manebit animæ & corporis in me copula, do kawad ſe duſſe s telem nerozděl; Quoad uiuus eſſe deſi- ero: Per totam, omnem uitam, po wſſecky žiwot: Per omnes uitæ dies, po wſſecky dny žiwota. Διά βίης: ὅσον ζήσων βίη: ὅσον τῶν βίον: μέχρι ἀνιμνήσω. Weil ich lebe/ weil ich das leben habe/ mein lebenlang/ mein lebrag/ all mein tag/ ſo lang mir Gott das leben gönnet/ biß an den legten arhem/die tag meines lebés.*

Poëticé: *Dum uita mihi manet, Dum ſpiritus hoſ regit artus: Donec in hoc fragili corpore ſenſus erit: Quoad Parca ſeuera uita ſtamina abrumpat: Donec hanc animam ſpiritus ſouet: Donec erit mihi ſpiritus in uino corpore: Donec lumen uitale uidebo: Dum Parca mihi mitia ſila trahunt: Dum mihi ſanguis currit per calidos artus.*

degjt Bäh žiwota a zdrawj / probuſt Bäh žiwota / mäg ſe do bte / žiw bud s Bohem.

Vale: Bene vale: Bene ac feliciter ualeas: Vale oprimé: Incolumem te conſeruet Deus, přiſpořt Bäh zdrawj: Vitam tibi proroget Deus, přidegjt Bäh žiwota, degjt dlahy žiwot: Faxit Deus, ut te ſaluum, incolumé & ſuperſtitem diu habeamus. Ἐπιπῶο: χαίρει, gaude: ὄψιαις:

euſchet, ſis felix. Lebe wol / Gott ſpar dich geſund / gehab dich wol / Gott geb dir eyn langes leben.

Žiwj / žiwot magičj.

Viuus: Viuens: In uiuis: Inter uiuos, mezy žiwymj: Viuidus: Superſtes, poſtiſtaly: Vita fruens: Vitam ducens, agens. Ὁ ζῶν: ὁ, ἡ ἕμελιος: ἕμελιος: ὁ ζῶν: διαζῶν τῶν βίον. Lebendig/lebend/Bei leben/lebhaftig vbrig.

Poëticé: *Carpens uitales auras: Veſcés aurá athereá: Hauriens lumen amabile uitalis aurá: Trabens uitalem aurá ſpiratum: Ducens communes aëris hauſtus: Fruens uitalis uſu luminis: Trabens aëris hauſtus: Veſcens aurá ſuperá.*

Žiwj / čerſtwj / zdrawj.

Viuidus: Vegetus: Valens: Vigore præditus. Ὁ, ἡ ἐνεχός: ἕρωσος: ἕρωσος, ſanus. Leblich/frifch/geſund/wacker.

Žiwnoſt/wychowanj/gato pokrni a ná pog, potrawa.

Viētus: Alimentum: Nutrimentum: Cibaria: Alimonia: Cibus, eſca, pokrni: Pabulum, piſce. Ἡ τροφή: ὁ βίος: βίος: ἡ βίος. Nahrung/unterhaltung/als ſpeiß vnd tranck, ſchna belweid, futter. Vide etiá potrawa žiwocich/ uide ſowado.

Žiwonj / ducha magičj.

Vitalis: Viuidus. Ὁ, ἡ βίωσιμος: ὁ βίωσιμος, ζῶντος. Leblich/lebhaft.

Žiſej / žádeſt ná uoge, pitj.

Sitis: Appetitus bibendi. Ἡ δίψα: τῶς δίψος. Durſt. Nun 4 Poë-

Poëticè: *Sitis arida, sicca, anhela, arens, aspera, horrida, arida, acris, faua, rabida, feruida, feruens, aestua, Tantalea, ardens, molesta, dira, implacabilis, lethifera, hydropica, Vrgens in aestu, Vrens guttura arida, Vrens, torrens arentes fauces.*

Žijeň vhašyt / žijeň zahratt, zastavit.
Sitim explere: Depellere, ledare, restinguere sitim: Leuare, eximere bibendi cupiditatē. Durst leschen / trincken.

Poëticè: *Sitim leuare, releuare, sedare, sistere, pellere, compescere, extinguere: Excutore rabidam sitim: Leuare sitim gelido fonte: Depellere sitim tristem fesso ore: Sedare sitim fluentibus undis: Repellere multam sitim: Leuare ora arida a potu, aqua: Compescere sitim multa unda.*

Žiniti / žijeň mirti, arpēt / žinitvym bžti / nápože, trušku, pti žadati.

Sitire: Siti laborare: Sitim pati. *Διψῶν. Dursten / durst haben, leiden / begird zu trincken haben / begirig sein zu trincken.*

Poëticè: *Ardere, laborare, premi siti: Fauces arenti siti: Sitis urit, guttura arida premit: Sitis urget in aestu rapido: Arida lingua necit fauces: Labra arent nuda siti: Pendula labra hiant sicca siti.*

Žinitvž / žinitvž / fdož má aneb trpj žijeň / žadestivž nápože, pti.

Siticulosus: Sitibundus: Sitiens: Potum appetens: Bibendi avidus, cupidus. *Ο διψῶς: διψῶτος: διψῶτος*

δ, η διψῶς: διψῶτος. Durstig, der durst hat, vnnnd begirig zu trincken ist / girig zu trincken.

Žinitvž Erwezt vide supra Erwe žinitvž.

Žijka / gebnowoff.

Cocles, luscus, monoculus. *Μονόμυτος: μονόβαλμος. Lynangig.*

Žkaza / vide Žubiti.

Žkasseti / pokasseti / w pokasseni, starost vvesti / žormauiti / žormauiti.

Tentare: Attentare: Pertentare:

Perturbare: Animum commouere, w myslu pobnauti: Scrupulum

inijcere, snepožiti, hatljē vwrty. *Ταράττω: προσηύεινον 109. εν.*

Anfechten / in anfechtung bringen / sorgfaltig, angsthaftig, bekümmert machen / betrüben.

Žkusyti / pokusyti / wshledati / poznati / porozumēti / wnzwedēti / naučiti se.

Comperire: Experiri: Resciscere:

Sentire, pocyniti: Animadvertere, wyssetiti: Discere, naučiti se: Ad-

discere, povēti se: Certum reperire, giste a prawē shledati: Subole-

re, Subodorari, skauati, 3 dalečnawētēti: Cognoscere, wyrozumē-

ti. *Μαθαίνω, ἐπιμαθαίνω, κατὰ μαθηματικῶν, discere: ἐπιμαθῆναι, invenire,*

nagiti: γινώσκω, cognoscere. Erfahren, gewahr werden / innen

werden / erfinden / dahinder kommen / erkundigen / vermercken / vernemen / mercken / lernen / gewiß erfah-

ren / riechen / heymlich innen werdē.

Žkusseny / žkusyž / žběž / vmetž / včeny / kre-

ny / kterých má zkoušen, něco viděl,
něčeho to světe pokušyl, při mno-
hých věcech býval.

Peritus: Expertus: Vsu peritus: V-
sum habens multarum rerum. Zku-
šený magiey mnohých věcí: Do-
ctus, Včený: Gnarus, Sciens, Vmē-
lý, povědomý. Ὁ, ἢ ἐμπειρος: ὁ ἐπι-
σῆμων, εἰδώς, Sciens. Erfahren / ver-
sucht / gelehrt / der erfahrung hat /
der etwas erfahren vnd gesehen
hat.

Zkušeny / zvěhlost / povědomost mno-
hých věcí / známost.

Experientia: Peritia: Vsus: Cogni-
tio. Ἡ ἐμπειρία: πείρα. Erfahrung /
erfahrnis / versuch / erkenntnis.

nezkusný / nezkušeny / nebyvalý / kte-
rých nemá žádného zkoušen, žádné
známosti, nic nezkušyl, neviděl, ne-
prošel, neprohlédl / nevědený, nemē-
lý, nepovědomý světa.

Imperitus: Vsus expers: Vsum non
habens: Vsu minimè doctus: Ex-
perientiá carens: Rudis, inscius,
ignarus rerum: Parum, non satis
versatus in rebus, nebyvalý, aneb
málo bývalý při věcech a gedná-
njch: Ab usu rerum imperitus. Ὁ, ἢ
ἀπειρος: ὁ ἀπειραν, ἢ ἀπειριαν ἐκ ἔχων.
Vnerfahren / vnbericht / vnversucht /
der eyns dings keyne erfahrung hat /
der nichts versucht, vnd erfahren
hat / vnwissend.

nezkusný / čehož nědo nezkušyl, ne-
zpráboval / nezprábovaný / nepoku-
šený / neznámý.

Inexpertus: Incompertus: Incogni-

tus: Inexploratus: Intentatus. Ὁ,
ἢ ἀπειρατος: ἀγνώριστος, incognitus.
Vnerfahren / das man nicht versucht
oder erfahren hat / dessen man key-
ne erfahrung hat / vnbericht / vnuer-
sucht.

Flab / flábel.

Canalis: Fistula: Tubus, canalis fi-
ctilis, aquam deducens, Blinnný
flab po němž se voda vede: Siphō,
strůvěk. Ὁ σωτὴν: ἢ ὑδροχὼν, aquae
ductus, toť vody. Canal / fānel / run-
ne / rōhr / wasser dhr / eyn jrdin fā-
nel, d̄ das wasser leyet / spritz dhr.

Poëtice: Canales caui, patuli, rigui, ir-
rigui, plumbei, flexuosi, angusti, mul-
tissimi, Contecti operto tramite.

Flato / neydražsi / a neyvácnějši kow.
Aurum: Auri metallum: Metallum
omnium præstantissimum. Ὁ χρυ-
σός: τὸ χρυσίον. Gold.

Poëtice: Aurum nitidum, fulvum, fla-
uum, regale, coruscans, fulgens, obry-
zum, clarum, rutilans, radians, pre-
ciosum: Pondera fulvi auri: Dalma-
ticum metallum, Exploratum, proba-
tum ignibus, Quod censetur appositis
ignibus, Quod subactum ter & qua-
ter probum reddit caminus. Quod ab
igne probatum septima testa coxit in
aurifabri foco.

Flath důl / hory flaté, kdež flata dobý-
wagi.

Aurifodina: Auraria fodina: Locus,
in quo aurum effoditur: Fodina
auri. τὸ χρυσίον: χρυσορυχίον. Gold
grub / Bergwerck da m̄ goldgrábr.

Zlatý / zlata vdělaný aneb poslacený.
 Aureus : Auratus : Inauratus : Deauratus, poslacený. Ὁ χρυσεός, χρυσεός, χρυσομαυρός, auro obductus, zlatem potracený, obložený. Guldin / von gold / vberguldet.

Zlatník / křesť / zlata dělá / zlatotepec.
 Aurifaber : Aurifex : Faber aurarius.
 Ὁ χρυσοκόμος : χρυσοκόμος, Inaurator, křesťý poslacuge : χρυσοκόμος / χρυσοκόμος : χρυσοκόμος. Goldschmid / goldarbejter / der im gold arbejtet / der vberguldet.

Poëtice : Aurifaber : Faber solers, prudens, diligens, Probans vim auri, Spectans solum aurum in ignibus, Versans fornace & ignibus aurum, Censens aurum appositis ignibus, Explorans aurum subiectis ignibus, probans & examinans igne metalla admota flammis camini, Purgans argentum & aurum a scorijs & fecibus.

poZlatiti / zlatem potáhnauti.
 Aurare : Inaurare : Deaurare : Auro obducere. χρυσαίνω. Vergulden / vbergulden / in gold vberziehen.

Zlautek / Zlautenice / vide infra Zlatý.

Zloděg / frádce.

Fur : Homotrium literarum : Supplicator. Ὁ κλέπτης : φάρ, κλώψ. Dieb. Sacrilegus, Swatofrádce, Koftelnj sloděg, Křechendieb. Peculator, křesťý Obec, aneb páns swěho ofrádár / Der einer gemeyn oder cynem Fursten stiehl. Manticularius, Galatrotiákos, Měšceňšek, křesťý měšce řeze / ein Seckel abschneyder / seckel

Handwritten notes:
 Zlatý
 Zlatník
 Gol.
 302.
 g. j.

dieb : Bisur, Trifur, Hecyzloděg / prazloděg / Ergodieb. Abactor, dobytý : frádce / Viehdieb.

Poëtice : Fur vagus, nocturnus, taciturnus, per vigil, trepidus, famelicus, rapax, trifurcifer, Noctu vagans, Insidians opibus aliorum, Captas alienas. Turpis, Improbus, Rapiens nummos fractá arcá : Malefida cohors nocte silente alienas opes surripiciens.

Zloděgřtý / kř / sloděgřtýj náchytňj / nechtavec.

Furax : Ad furandum proclivus. Ὁ κλεπτικός : κλοπικός : κλοπικός : ὁ, ἡ κλοπικός : κλεμμάτης. Diebisch / zum diebstahl geneigt.

Zloděgřtýj / laupeřnicťj / fráděg.

Furacitas : Supplicatio : Compilatio : Fraudulenta tractatio rei alienae. Ἡ κλοπή : κλοπεία : κλοπεία : κλοπείων. Dieberei / entwendung / raubberet / entfremdung / sländerung.

Poëtice : Furtum turpe, iniquum, nocturnum, nefandum, lachrymabile & impudens.

Zlý / medobřj / neschekerný / porušený / převrácený.

Malus : Deter : Malignus, zlostný : Improbus, bezbožný : Malitiosus, Malevolus, zlobivý : Fraus, nic dobrého : Perversus, převrácený. Ὁ κακός : πονηρός ἢ ὁ, ἡ κακόνομος : κακόνους, malevolus : κακόνομος, malignus : κακότεχνος, malis artibus deditus : κακός, maleficus, zločinný : ὁ μοχθηρός : Ἐδελυρός. Böß / arg / vngutig / bößhaftig / verkehrt / gottloß / abgünstig. Zlý /

lassen/zugut halten/zum Besten deu-
ten / wol auslegen / fur gut auff-
nehmen / zum Besten kehren.

Zle se zwesti / nestkastně se zwesti / nezda-
fitti, nepodafitti se / zle sřončeni, zly
fonec wřeti, mřiti / zneřěstitti se.

Malè evenire : Malè cadere, zle pad-
nauti, newrcy se, zle sednauti : Exi-
tum, eventum haud felicem habe-
re, nestřastně fonec mřiti : Adver-
sum cadere. *Opornè se wrcy, na od-
por se zwesti* : Grauitèr accidere :
Incommodè accidere, newhod pèti
padnauti. Κακῶς, ἀτυχῶς συμβαί-
νειν, ἐκβαίνειν, ἀποβαίνειν : τέλος, ἡ ἰε-
λωσὴν πορνείαν ἔχειν.

Mřiti, rathen / vbel gerathen / nicht ge-
rathen / ein bösen außgang gewinn-
nen / vnglücklich hinauß außgehen /
mißlingen / nicht gelingen / nicht glük-
cken. *Vide etiam ne Sřěstiji mřiti.*

čdyž se zle wede, zle děže / w nestřěstiji / w
casu nestřěstiji / w protiwensřtwji / w od-
porněch řasřch; wčech / čdyž se ne-
dafiji.

Rebus, aduersis, afflictis, miseris, du-
biijs, tristibus : In malis, in calami-
tatibus, in miseris, in ærumnis, in
aduersis : Fortuná aduersá, inimicá,
infensá, w zármutku, w břdè, ne-
řřěstiji, šopotè, těžkosti, protiwens-
řtwji. Ἐν ἀτυχίᾳ, δυσπραγίᾳ : δυσ-
χῶν : ἐν συμφορᾷ : ἐν ἀνάσσει μοχ-
θηρόσσι : ἐν δεινῶ : ἀτυχῶν. Wens vbel
gehert / in vnglück / zur zeit des vng-
glücks / in widerwärtigēy / in trüb-
sal, jammer.

Poëtice : In miseris rebus : In angustijs,

arctis, asperis, trepidis rebus : Fractis
undiq; rebus : Cum res aduersa fati-
gat animos : Sorte irascente, indig-
nante, furente : Cum fors irato fulmi-
nat ore minas : Rabidá sorte tonante
horrificas minas. *Vide etiam w ne-
Sřěstiji.*

Zlost / zločinstwo / zly řkutek / zločyn-
stvo / hanebně, nestřecheně řkutek /
hřěch / nepráwoř / nestřechemost.

Maleficium : Malefactum : Facinus :
Flagitium : Admissum, Commis-
sum, spáchaně zly řkutek : Peccatū,
Delictum, hřěch, prowiniěni. Τὸ κα-
κέρημα : ἡ κακείρια : τὸ ἀμαρτήμα :
πονήρημα : ἄλλεμα : παράστῳμα :
πρόσκομμα : ἔλλειψήν : κακόν, πορν-
ρὸν, δεινόν, μοχθηρόν, ἁτέλειον, κακὸν
βές τι : ἡ ἀμαρτία : πλημελεία : τὰ ἁ-
μαρτήματα, errata, poblanzeni.

Vbelthat / misethat / mißhandlung /
schandliche that / oberwertig / sünd-
verwirckung / verbrechung / das ey-
ner böß gerhan oder begangen hat /
etwas böß das begangen ist. *Vide
etiam řěřch / nepráwoř.*

Zěho řkutu, zločynřtwia se dopustiti,
dočiniti / zly řkutek spáchati / zle vdě-
lati, věřtiti / nepráwoř : nedobře věř-
niti / šotrowřřch nestřecheně, zločyn-
ně kus prowěřti.

Facinus committere, admittere, pa-
trare, páchati : Maleficium facere,
committere : Flagitium commit-
tere, patrare, designare : Facere
prauè, perperam, zle dělati. Κα-
κέρειν : πονερερειν : παράτῳν, ποιεῖν,
ἔργάζε-
τε

ἐργάζεσθαι πονήρουμα, κακέρημα ἢ κακόν, πονηρὸν, μοχθηρὸν, δεινόν, μαρῶν, κακόνθις τι. Vbelthut begehens / mishandlen / vbels thun / mustethat begehens / vnrecht thun.

Stoicmec / sloshin / neshlechetsj.

Maleficus: Facinorolus: Reus, winny / kdoz gt winen negakym starkem sneb hřichem / Dozalanyn, obwinen / kdoz z neshcho obwinen: Flagitiosus homo, sloimny, neshlechetsj elowef. O, n kakeros: o kakeryon: o mochpors: poneros: phalos: kakos: enochos tis kakeryias, reus sceletris, winen hřichem, neshlechetsjnyin, slym starkem. Vbelthuter / mishandler / schandlicher mensch / der schuldig ist an eyner that, oder der eyner that halben verflagt ist.

Slořeciti / lati / smauti / proflynati / slsho řadati / winřowati / k řertu do peřfla odřylati / řadati aby neshcho wse řlsho napadlo.

Maledicere: Execrari: Detestari: Male precari, imprecari: Diris deuocere: Diras, exitium, mala imprecari: Malum optare: Infaustas uoces iactare in aliquem. Κατάραις: άρας άραδς, έπαράδς: άνατιθις άγ: έδελυτ ης: κακα σωλυχεδς, ευχεται ης, alicui mala imprecari, Kládbu na neshcho dawat.

Stuchen / verfluchen / vermaledeien / bss wanschen / wanschen das eynen vnghlck angehe / dem teuffel ergeben / vbels wanschen.

Slořecens / prořletj / obawny / slořeceny / prořletj hodny.

Execrandus: Execrabilis: Detestandus: Detestabilis: Abominandus: Execratione, detestatione dignus.

O katapatos: epimataralos: apesralos, epapatos: o apasimos: edeluytos. Verflucht / vermaledeit / das zu verfluchen ist.

Slořecens / prořletj / kdoz gest w slořeceny a kládbe / dablu eddang / na řatracenj odsaujenj / opřalany.

Execratus: Maledictus: Diris devotus: Sacer. O irapros: epapatos: katapalos: o edeluytos: enochos řy enechomios ty apř. Verflucht / vermaledeit / das verflucht ist / dem teuffel ergeben.

Slořeceny / slořecensroj / řletj / prořletj / kládba.

Execratio: Maledictio: Imprecatio: Detestatio: Devotio: Diras. H katapros: epapros: apros: o edeluytos: to edeluyma: n edeluyma. Verfluchung / vermaledeung / fluch / bss wanschung.

řluř / řenofřewnost / hofřefřewnost / woda řředná.

Fel: Bilis: Flaua bilis: Cholera: Humor est flauus in imá parte epatis in vesicula contentus. H choln. Gall.

Poeticę: Fel amarum, mordax, atrum, acidum: Bilis acris, flaua, acerba, atra, pallida, serox, irata, uesana.

řlutj / řlutěbarny.

Flauus: Luteus: Luteolus, Mustelinus, Lasycowj, zbleda řlutj, řlauty / řowj: Croceus, crocinus, řřaffřnowj:

nowý : Cerinus, wostowý, žlutý gaš
fo wost. *Ξανθός* : κροκώδης, κρόκεϊνος,
croceus : *ὠχρός*, pallidus, *ὄγκρωτός*,
bledý. *Γάλ* / gelb / gelbfarb / Bleych
gál / dottergál / saffrangál / wachß
gál.

Žlutý gaš / žlato / žlatě žlutý.

Fuluus : Rutilus : Aureus color. 'O
χρύσεος : χρυσίτη. Goldgál.

Žlaunice / žlaunice / žlutá nemoc.

Morbus regius : Aurigo : Arquatus
morbus : Icterus. 'O *ικτερός*. *Γάλ*
sicht.

nemocný na žlaunicy / dož má žlau
tenicy.

Ictericus : Morbo regio laborans : I-
ctero, auriginis, arquato morbo la-
borans. 'O *ικτερός* : *ικτερώδης* : *ικτε-
ριώδης*. *Γάλ* / sichtig / der die *gálsicht*
hat.

Zmíniti se / zmínku vdělati, včíniti /
dotknauti / připomenauti / o někom
mluviti, řeč míti.

Memorare : Commemorare : Memi-
nise : Commeminnise : Mentioné
facere alicuius : Sermonem de ali-
quo habere : Loqui, dicere de ali-
quo : Sermonem esse de aliquo.

Μνήμην ποιῆσαι τινός : *μνείαν ποιῆ-
σαι* / περί τινός : *μνήμην* / *μνημονεύειν* :
λόγους ἐμὲ ἀλλῶν ἐν / περί τινός.

Melden / sagen / ansetzen / zu wissen
thun / meldung thun / berühren / ge-
denken / eynes red haben / von ey
nem reden, sagen, vnd sprach halten

Zmíněný / dotčený / dotknutý / připo-
menutý / řečený / předřečený / gme-
nowaný / předgmenowaný / napřed

dotčený / sprvu gmenowaný.

Dictus : Memoratus : Praefatus : Su-
pra dictus : De quo supra facta est
mentio, o němž nahoře, swrchu zmín-
ka učiněna. *Παθεὶς* : *μνημονευθεὶς*.

Gemeld / angezogen / berührt / ge-
dacht / vorgensamt / angeregt / ange-
zeygt / vor oder obgemelt.

Zmínka / zmíněný / připomenutý / do-
tknutý.

Mentio : Memoria : Commemoratio.
Ἡ μνήμη : *μνεία*. Meldung / erzählg /
Berührung / gedächtniß. *Vide etiam*
ωπεύειν.

Znat / na znat ležící / na hřbetě ležící.
Supinus : Resupinus : Dorso incum-
bens. 'O, *ἢ ἐπινώτιος* : *ὀπίσθιος*. Rück-
ling / das auffm rücken ligt.

Známý / zřejmý / zgewný / vědomý.

Notus : Cognitus : Manifestus : No-
torius : Perspectus : Exploratus .
wyhledný : Certus, gistý : Non
ignotus, neneznámý : Pervulgatus,
wübec známý : Patens, otevěný :
Omnium sermone celebratus, na
slowo od lidí wzatý. 'O *δῆλος* : *γνω-
ριμος* : *φανερὸς* : *ὁ, ἢ σαφὴς* : *ἐκδηλός* :
κατέδηλος : *σπίθελος* : *καταφανὴς* : *ἐ-
ναρρῆς* : *ἐφανὴς* : *ἐυγνώστος*.

Bekannt / am tag / offenbar / er forschet /
gewiß / nicht unbekant / das offen ste-
het / in der leut geschrey. *Vide etiam*
ωπεύειν.

Známě / vědomě / zgewně / zřejmě / o-
becně.

Noté : Manifesté : Cognité : Pervul-
gaté : Aperté. *Σαφῶς* : *φανερῶς* : *δῆ-
λως* :

λωσ: διαφανώς: κα σαφανώς. Bekantlich/am tag/offenbarlich.

Ἐπιγνωσις / γνώσις / πομπή / γνώσις.

Notitia: Notio: Cognitio: Intelligentia, porozumění: Agnitio, poznání: Scientia, vědomí, umění.

Erkenntnis/wissenschaſt/erfahrung, das wissen.

Ἐπιγνωσις / γνώσις / πομπή / γνώσις / Ἐπιγνωσις / γνώσις / πομπή / γνώσις.

Notescere: Innotescere: Clarescere: Inclarescere: Crebrescere: Illustrum fieri, znamenitým býti: Patet fieri, zgewenu býti. ἄλλο, φανερόν γινώσκω: γινώσκω: διαγινώσκω: διαφανίζω: ἐκφανίζω: ἐυδοκίμαζω. Bekant werden / in die Kundschafft kommen/Berühmt werden / offenbar werden.

Ἐπιγνωσις / γνώσις / πομπή / γνώσις.

Incognitus: Ignotus: Non cognitus, nepoznány: Obscurus, zatmělý: Ignominis, neschlozuvný: Occultus, Tectus, vřetý. ὄ, ἢ ἀδιόλος: ἀσάφης: ἀφανής: ὁ ἀποκεκρυμμένος, occultus, skrytý. Unbekant/frembd/vnkantbar/nit bekāt/finstet/vnverrühmt/verdeckt vnd verborgen.

Ἐπιγνωσις / γνώσις / πομπή / γνώσις / Ἐπιγνωσις / γνώσις / πομπή / γνώσις.

Animadvertere: Sentire: Notare: Obſervare: Intelligere,rozumění: Videre, vidění: Olfacere, Odorari, včytiti: Sēlibus percipere: Sensum

accipere: Sensum alicuius rei capere, věsti. ἄποδοξίς: ἀποδοξίς.

Ἐπινοεῖν: κα λανοεῖν: γινώσκω: κα λαμαρθάνειν: σιωπῶν. Mercken/vernehmen / verstehen / befinden/

acht nemmen/gewahr werden/empsfinden/zeichnen/sehen/riechen.

Poëtice: Percipere mente: Notare mente: Notare dicta verba memori pectore: Tenere pectore, mente: Infigere sensibus animi: Accipere docili mente.

Ἐπιγνωσις / γνώσις / πομπή / γνώσις.

Denotatio: Designatio: Significatio: Notatio. Ἡ σημασία: σημασία. Bedeutung / aufweisung / ansehung/Bezeichnung.

Ἐπιγνωσις / γνώσις / πομπή / γνώσις.

Notare: Denotare: Signare: Designare: Signo notare: Signum seu notam imprimere, znamení vytkácti: Significare, významenati: Portendere, něco divného předvčázati: Ostendere, včázati: Notam apponere, znamení přivčázati. Σημεῖν: σημαίνειν: σημαίνει, signum dare: σφραγίζω: ἐπισφραγίζω, κα σφραγίζω: σίζω, stigmatenotare, ceych přivčázati: μνύειν: κα λαμνύειν: σημαίνειν: ὑποσημεῖν. Zeichnen/Bezeichnen/zeichnen anheften/eintrucken/deuten/bedeuten/aufweyssen/ansezen.

Ἐπιγνωσις / γνώσις / πομπή / γνώσις.

Notabilis: Conspicuus: Notorius: Notus:

Notus:

Notus: Qui notari vel dignosci potest, kteryš znamenán, aneb rozesnán býti máže: Insignis, znamenatý. Ὁ, ἢ ἐπιγραφὸς ἢ ὑπόγραφος: ἐπιγραφὸς. Mercklich / Bekantlich / scheinbarlich / sichtbarlich / Bekant / trefflich. Vide etiam Zgewöhn / Znamý.

WZnamenati / wytraufiti / wyměřiti. Delineare: Describere, wypřati, přepsati: Primas ducere lineas, 3 wěťsiho nawrcy: Designare, wyznamenati. Καταγράφειν: διαγράφειν: γράφειν. Abzeichnen / abcircelen / abschreiben / entwerffen.

naZnamenati / poZnamenati / přiznamenati.

Notare: Annotare: Adscribere, přepsati. Ἐπισημαίνω: κατασημαίνω. Anzeychen / anschreiben. Vide etiam přepsati.

Znamenj.

Signum: Nota, pamatné znamenj: Indicium, argumentum, significatio, znamenánj: Character, figura, nota: Stigma, nota inusta, Ceych, připálené znamenj. Τὸ σίγμα: Vestigium, sšlepěge / Ἰσχυρός: Monumentum, Monumentum, pamatné znamenj / τὸ σημεῖον: Τεκμήριον, signum indubitatum & necessarium, nepochybne, gisté znamenj: ἡ ἐπιγραφὴ, nota impressa, signū quod imprimitur, wyláčené, wyláknuté znamenj: ὁ χαρακτῆρ, signum seu nota insculpta, wpryté znamenj. Zeychen / gemerck / merckzeychen / wabzeichnen / malzeychen / brandzey

chen / denckzeychen / anzeygung / fußstapff.

Znamenj diwné / vide Diw.

podZnamenati / poZnamenati.

Subnotare: Subsignare: Subscribere: podepsati. Ὑπογράφω / ἱστέω. Unterzeychen.

zaZnamenati / vide zapřati.

Znamenitě / swětle / gásně / patrně / očitě / wšřlowně.

Clare: Perspicue: Dilucide: Explanare: Evidenter, widomě, patrně: Enucleate, wygádeně: Significanter: Emphaticě, s obzwláštijním wyznamenánijn. Φανερός: δῆλος: σαφής: διαφανής: διαρίθνω: ἐμφανής: ἐμφανώς, significanter.

Deutlich / klarlich / augenscheinlich / heyrer / hell vnd klar / außstruckentlich / scheinbarlich / eyner sonderlichē Bedeutung.

Znamentě / předně / zwláště / obzwláště / nadewšřek / r / kedewšřim / předewšřemi wěcmi / neywjce.

Præsertim: Præcipue: Imprimis: Ante omnia: Maximé. Ἄλλως: ἄλλοτε: ἐξαιρετός: μάλισα, maximé. Fürnemlich / in sonderheyt / Benot ab / zuuorauß / vor allem / vor allen dingen / am allermeysten.

Znamenitě / přednj / wšřborně / zwláštijně / přednich wybraně / gádro.

Præcipuus: Insignis: Princeps: Principalis: Præstantissimus: Primus, Primarius, prwnj: Præstabilis, Excellens, Eximius, nad giné woznessený. Ὁ, ἢ ἐξαιρετός: ἀρίστητος: διάφο-

mezy gñym rozsznati : γνώσκω :
γνωσκειν : γνωσκειν, cogitare, cogitare :
είδεν, είδεναι, scire. Erkennen/ken-
nen/erfahren haben/wissen/wissen-
schafft haben / eynes dings känd-
schafft haben / vnter eyu ander er-
kennen.

rozsznati / mezy gñym poznati / roz-
hodnauti / rozpłtiti.

Internoscere : Dignoscere : Inter alios
noscere, sive discernere. Διαγνωσ-
κειν. Vnterschiedlich erkennen / vnt-
ter andern kennen, vnd wissen zu
vnterscheiden.

vznánj / seznánj / nazizenj, zřizenj, vbo-
zenj, wyměrenj vrchnosti aneb. Pá-
na/což gest w radě vřázenoa zavřs-
no / Dékrét.

Decretum : Consultum : Constitutum :

Scitum : Statutum : Praescriptum.

Τό δόγμα : Πρόσμα : ένωσμένον : Αν-
φιδέντα, γνωσθέντα, iudicata : Το πρό-
βλευμα, Senatus consultum, Πα-
ννυ radnjch vsauzenj a sneffenj.

Erkenntnis/sagung/beschluss eynes
Obrißeyt oder eynes herren / das
erkannt vnd beschlossen ist / Rathss
beschluss. Vide etiam práwo/zákon.

wyznati, prznati, poznati se / zpowj-
daci se / nepřiti / nezapřati / na sebe po
wědjeti / neodpřati / nebyti na odpo-
ru / nezagiti / nezamlčeti.

Fateri : Confiteri : Agnoscere : Non
negare : Non inficiari : Non infici-
as ire, nezapřati : Annuere, zname
nj dáti, že tač gest. Ομολογείν : προ-
ομολογείν : άνομολογείν : άνομολο-
γείν : έξομολογείν.

Bekennen/Beichten/sagen/bekant-
lich sein/geständig sein/nicht läug-
nen/nicht in abred sein/nicht ver-
schweigen/gestehen/nicht verneynē
winkeln, das es also sey.

wyznati / prznati / fdoz se prznati,
wynati, poznati / fdoz nezapřati, neod-
přati.

Confitens : Falsus : Confessus : Ag-
noscens : Qui non inficias it. Οί-
ξομολογούμενος : όμολογούμενος. Bek-
kanntlich/geständig/erkennend/nicht
in abred/nicht laugnend.

wyznánj / prznánj / zpowěd.

Confessio : Enumeratio delicti, wyřs-
tánj hřichů : Facti seu peccati con-
fessio, wyznánj hřichů. Η έξομολο-
γησις : όμολογησις : έξαγόρευσις. Bek-
kants/Beicht/vergicht/erzählung
seiner sünd. Vide etiam zpowěd.

Znjti / zwučeti / zvuč mti, od sebe dáti.

Sonare : Tinnire : Crepare, třestiti :
Sonum, Sonitum edere, reddere,
efficere, referre : Insonare. Resona-
re, zvuč obrážeti. Φθέργειν : ήχεν :
φθέργεσθαι : ποσειν ήχος. Thönen /
lauten/klingen/ knarren/krachen/
schallen / eyn schall oder thon von
sich geben/erschallen.

Poëticē : Sonare : Dare sonitum : Fit so-
nitus tectis vocēsq, per alta volutant
Tecta, sonitūq, consonat omne nemus:
Ingenti sonuerunt omnia plausu. Stre-
pitu colles resultant.

Zněnj / zvuč.

Sonus : Sonitus : Tonus : Vox, hlas :
Strepitus, šust, chřest : Crepitus,
třestkot :

treſtot: Clangor, zwuk tráuby. ὄφρυγος: τὰ ἤχους: ἢ ἤχου: ὄφρος, crepitus: κρότος, pulsus: δέστος, sonus à corpore in terram cadente factus. Buch/Bauchnutz. Thon/laut/klang. Poëtice: Sonus vocalis, dulcis, suavis, perstrepsens, argutus, stridulus, querulus, penetrabilis: Sonitus acutus, boans, penetrabilis: Clangor raucus, sonus, Martius, terrens, terrificus, resonans, acrisonus, horrisonus, tremulus, minax, Accendens pugnas, Fulminas per arua, Fluens in precordia stridentium murmure.

Spolužnjci / spolužvučeti / hlaſy ſtreſtiti, ſrownati.

Consonare: Concentum seu harmoniam edere: Canere ad harmoniam, na tii, čyxi aneb wice hlaſi ſpiwati. Συμφωνεῖν: συννεῖν. Zusammen lauten / zusammen stimmen / mit drei, vier oder mehr stimmen ſingen. Vide etiam s Rownati se.

Spolužnijs / spolužvučnosť / ſrownánij zwuká a hlaſu.

Consonantia: Conventus: Harmonia. ἁρμονία: ἀρμονία, συνουσία. Eynhälligkhey / zusammen lautung / zusammenſtimmung.

Zněgich / žvučňh / hlaſňh / gaſňh. Sonorus: Vocalis: Acutus: Sonans, zněgij: Clarus, Acutus, Alta, elata, subлата, extensa voce, wyſo Eym hlaſem: Sonora, sonante voce. ὄ, ἢ ἤχωνος: ἤχωνος: καὶ ἤχωνος: ἤχωνος: ἢ ἤχωνος. Laut/hell/klar/mit hoher stumm/hellröndend/klingend/mit heller stium.

Spolužněgich / spolužvučňh / což do- bře a treſně spolužnj / ſrownáwagich se w zwuku a hlaſu.

Consonus: Consonans: Concordans: Consentiens. ὄ, ἢ συμφωνος: ὄμφωνος: ὄ ἀρμονικός. Eynhellig / zusammen lautend / das mit eynander w bereyn stiumet / gleich lautend.

Zwuku obrázenj, aneb odpowjdanj hlaſu w leſňh aneb w wdelňh.

Echo: Soni repercussio. ἠχὸς. Widerschall/widerthou/das widerthönen in den wälden vnd thälen.

Poëtice: Echo resonabilis, garrula, canora, clara, recinens, reditura, sonora, Filia, nata aeris, Gaudens antris, colibus, Sonans repercussis vocibus, Saxa repercutiens sonis suis.

Znowa / vide s Rowny.

Zold / plat / mzda / zápfata.

Stipendium: Merces, salarium, mzda lohn: Præmium, odplata, dar. ὄ μισθός: ἢ μισθοφορία: μισθοφορία: Aes militare, Stipendium militare, zold wogenský, zoldung: τὸ μισθωμα στρατεύματι, ἢ ἀποφορά, Kriegsbesoldung.

Zold platiti / zold dáti.

Dare stipendium: Præbere, solvere, persolvere, numerare stipendium. ἀδίδαι, ἀποδιδόναι μισθόν. Besolden / zold geben.

Zold bráti / zoldu ſlanžiti / z peněz ně- tomu ſlanžiti.

Merere: Militare, na wogně ſlanžiti: Merere stipendia: Stipendia facere. Μισθοφορεῖν: μισθοφορεῖσθαι: μισθοδοτεῖσθαι: μισθὸν φέρον. Umb zold dienen

diener/eynē herrn vmb gelt diener
 Zoldnēr / Soldat / wogāt / Wogenstē
 knecht / dráb, kterh̄j na Wognē je-
 mždy a zoldu slauží / nagatý dráb.
 Stipendiarius : Miles ariarius : Stipē-
 dium merens : Mercenarius, con-
 ductorius miles, zemždy nagatý wo-
 gāt. Ὁ μισθωτής : μισθοφόρος : spatia-
 lus : ζένοσ. Soldat. Kriegsknecht / der
 vmb sold diener.

Zpaura / nepoddanost / neposlussenstwj.
 Contumacia : Inobedientia : Pertina-
 cia, neystupnost, twrdostignost. Ἡ,
 ἀπειθία : ἀπειθεσία. Widerspānstig
 feyr / ungehorsam / halstarrig feyr.
 Zpurný / nepoddaný / neposlussený.

Contumax : Rebellis, odbogný : Ad-
 versus, odporný, protivný : Inobe-
 diens : Praefractus : Pertinax, ne-
 stupný, twrdostigný, vřputný : Re-
 fractarius, zarpurný. Ὁ, ἡ ἀπειθής,
 ἀυπηθής, ἀυπεθεός, inobediens : ἀ-
 ποςάτης, rebellis : ἀυτίτυπος. Wi-
 derpānstig / entgegen / zuwider / un-
 gehorsam / halstarrig.

Zpurné / nepoddané / neposlussené / ne-
 stupné.

Contumaciter : Inobedienter : Prae-
 fractē, pertinaciter. Ἀπειθῶσ : ἀυθα-
 δῶσ. Widerspānstiglich / ungehor-
 samlich / halstarriglich.

Zpátkem / zpět / nazpátek / pozadu.

At ergo : Ponē : Post : Retro. Ὁπί-
 σθεν : κατὰ νότον : ὀπίσθεν : κατὰ
 ἄρην. Zurück / hinterwärts / dahin-
 den.

Zpátkem giti / nazpátek, zpět se obráti-
 ti / vrátiti se / navrátiti se.

Regredi : Reverti : Remiare : Recur-
 rere, zpátkem bžeti : Retroire : Re-
 dire : Referre se : Repetere domū,
 zase domū se navrátiti. Ἀναχωρεῖν :
 ἐπιανέχεσθαι : ἐπιαναχωρεῖν. Wid-
 rumb hinder sich gehen / widerumb
 zurück gehen / widerumb kehren /
 widerumb hinwegts gehen / zu hauff
 gehen. Vide etiam supra Giti zpát-
 kem.

Zpřiwati aneb zpřiwati / prozpřiwati.
 Cantare : Canere : Cārus edere : Mo-
 dulari : Psallere, zpřiwati.
 Ἄδειν : ἀείδειν : ψάλλειν : μελοδεῖν :
 μελιζεῖν, modulari, na hlasy zpřiwá-
 ti : ὑμνεῖν, carmine celebrare, zpř-
 wem chwástiti. Singen.

Poëticē : Canere : Dulces cantare mo-
 dos : Concentibus aëra mulcere : Ede-
 re ore modos : Canere ad auras : Car-
 men sonare : Volucres cantu aetherā
 mulcent : Modulari voces auena : Car-
 mina resonare.

Zpřewát / kterh̄j zpřewát / Kanton.

Cantor : Modulator : Musicus. Ὁ ἀει-
 δῶσ : μελωδῶσ : ψάλτης : ψαλμεδῶσ.
 Singer / der singt.

vměnj Zpřewá / Musica.

Musica : Ars canendi : Rectē & suavi-
 ter modulandi scientia ratio, vmě-
 nj dobrého, pěčného a libého zpř-
 wánj. Ἡ μουσική, sub. ἱέρων. Sing-
 Kunst / musick / Kunst recht vnd lieb-
 lich zusingen.

Poëticē : Musica dulcis, suavis, blanda,
 lata, Molliens animos cantu, Fera pe-
 ctora domans et mulcens modulami-
 ne du-

ne dulcis cantus, Flectēs animos leto,
sonoro, dulcisono, blandisono, canoro
cantu, Fugans tristi de pectore curas,
Extollens Deū sanctis hymnis, Mul-
tens Deum multensq; viros, Decus
sacratē templis & dulcibus conuuijs,
Apta vel docta mouere animos miri-
ficis modis, Diurnum donum celebrās
laudes & benefacta Dei, Depellens
curas tristi pectore, & ciens blāda gau-
dia leticiā, Curarum dulce leuamē,
Grata gaudia homini mouens, grata
Deo, Multens vagas aures numeris
sonantibus, Nata sonare munificum
Deum.

Spověd / wyznání, wyčítání hříchů a
nepravostí / nářekání na hřichy.

Confessio: Enumeratio delicti: Re-
censio peccatorum: Querela, Cō-
questio peccatorum, nářekání, žal-
oba na hřichy. Ἡ ἐξομολόγησις: ὁ-
μολογία: ἔξαγρευσις. Beicht, Bekän-
niß / erzählung seiner sünd vñ miß-
handlung / verjähug / vergicht / klag
vber seine sünd.

Spowidati se / wyznáwati se hřichůw /
nezamlčeti, netažiti swých provině-
ní / přiznati se / nářekati, žalowati na
swé hřichy.

Confiteri: Fateri: Enumerare, agno-
scere delicta: Recensere peccata,
wyprawowati, wyčítati, wyznáwa-
ti swé hřichy: Queri, conqueri cō-
missa delicta, facinora, zeleť, lito-
wati dopuštěných hřichůw. Ἐξομο-
λογεῖν: ἐξομολογεῖσθαι: ὁμολογεῖσθαι:
καθομολογεῖσθαι: διαμολογεῖσθαι.
Beichten / Bekennen / seine sünd vñd

mißhandlung erzählen / nicht ver-
schweigen / öffentlich sagen / verjäh-
hen / geständig sein / seine mißhand-
lung beklagen.

Sprowowati / vide Rjzditi.

Prada / vide supra Rada.

Prat.

Visus: Videndi sensus: Visio. Ἡ ὄψις.

Das gesicht.

Pratš / dopratš / vpratš / došlš / časň.

Maturus: Ad maturitatē perductus,

Ἐσθράνι πρῖωδενύ: Coctus, wācē

ny. Ὁ ὠπάτος: ὁ ἠπείων: ὁ πείματος:
πείματος: πείτος, coctus: ἀκμάς.

Reiß / zeitig / gekocht.

nePratš / nedopatš / nevpratš / neča-
sň / nedoslš / syrowš.

Immaturus: Crudus, syrowý: Non

maturus: Incoctus, newācēny: A-

cerbus, trpčý. Ὁ ἀπείματος: ὁ ἠπεί-

πείτος: ἀσπός: ἀσπός: ὠμός, crudus.

Unzeitig / nicht zeitig / nicht reiß /
roh / ungekocht / herb.

Práč / praut / neseyt.

Edax: Vorax: Gulosus: Inglunio-

lus: Gurges, wjr: Helluo. Ὁ φά-

γος: ὁ ἠ πολύφαγος: γαστριμαργός.

Fräßig / frass / vngeneuß / vilfrass /

brasser.

Prádlō / obferšw / nenasyceně prádlō /
prautšw.

Voracitas: Edacitas: Gulositas: In-

glutues, pračj wole: Ventris rapa-

eitas, lařota břicha: Inexplebilis

edendi cupiditas, nenasycenā žā-

dost židla, wlej šřewo. Ἡ πολυφα-

γία: γαστριμαργία: λαγμαργία: λιχ-

ρεία.

vola. Fräßigkheit/ vnerfettliche Be-
gird zu essen.

Poëticè, vide supra Lakota.

Žráti/ ožirati se/ hodovati/ kvasyti/
gisti a pítí/ dnem y noch w frémě le-
žeti / po žrádle a pítí gítí.

Helluari : Comensari : Popinari :
Græcari : Epulari, kvasyti : Infer-
uire ventri, Břichu slaužiti : Indul-
gere crapulæ, gulæ, potationibus,
comensationibus : Patinas cura-
re : Nepotari : Luxuriolè & prodigi-
gè viuere, obžerný a marnotratný
život veští. Δαφύρειν : ἀσώλειν :
ἀκραλείν : καμάζειν : λυγέειν.

Brassen/ schwelgen/ schlemmen/ Ban-
ketiren/ schlemmen vnd dämmen/
im luder ligen/ im sauß leben/ fressē
vnd sauffen / für vnd für im wirtts
hausß oder beim wein ligen/ zechen/
dem fressen vñ sauffen nachhangen.

Poëticè: Deditū esse gulæ: Noctē dieq;
vacuare pocula plena mero: Depo-
tare vina ebria olidis tabernis: Cole-
re numina luxuriosa multi voris ven-
tris: Bachanalia viuere: Precipi-
tare miseros dies luxu: Vorare omnia
multo parta labore: Ingluuiem reple-
re dapibus vinòq;: Dare frena turpi
gulæ.

Žráti/ vide supra Lakotné gisti.

ožrásec/ opilec / žrác / Dratr z mokré
čivrti/ frémně / kterž dnem y no-
ch w frémě, w šestkownim domě le-
ží/ nikdž Stunce wýchodu ani zápa-
du stžžiti w netvidí.

Helluo : Lurco : Ganeo : Profusor :
Marnotratný : Popinator : Comens-

do, žrant : Comensator : Gluto, hly-
toň : Mando : Manduco, g/dce, g/d
dák : Ventri, gulæ, potationibus,
comensationibus deditus, indul-
gens, kterž se wsecten ná žrádlo a
opilstwj wydal: Ventri obsequens,
obediens. 'O, ἡ ἀσώτος : πολυφάγος :
multivorus, nešeyt : ὁ φάγος : πίνος
potator : ὁ λαίμαργος : γαστριμαργος
gulosus : καταφαγός.

Brasser/ schlemmen/ schwelger/ fresser
vnd sauffer/ zechbruder/ f. saß/ voll
sauffer / der immer im luder ligt/
schwender/ der dem fressen vnd sauff-
fen ergeben ist.

Poëticè : Dedita turba gulæ : Noctē
dieq; vacuās pocula plena mero: Lur-
co, cui eeregium videtur semper po-
tare, & palmam captans mero: Quis
non ulla dies cernit sobrium: Qui so-
brius auroram cernere non potest: Cui
vina vitam, vina mortem dede-
runt: Turpis helluo dilapidās patrias
opes, noxius exemplo, & sibi noxius
ipse letho: Helluo subiens iacturam a-
nimæ cum leuitate: Colens numina
luxuriosa multi voris ventris: Depo-
tans ebria vina olidis tabernis: Lur-
co vorans omnia multo parta labore:
Ingluuiem replens dapibus vinòq;,
& graue onus ventris dissiptans alens:
Dans frena turpi gulæ.

ožráni / žráni/ ožrástwj/ opigeni/ o-
pilstwj / kadowánj / kwas / žrádlo a
pítí.

Helluatio : Comensatio : Computa-
tio : Popinatio : Crapula, Ἡ ἀσώ-
τεια ; ὁ

Ha: ὁ πῶλος: ἡ λαμπύρα: ἀνορέσια.
Das brassen/fressen/saußen/schleimen vnd demmen/Sauketiven/zechen/geschäff/schlamp.

požest/pohstici/pogednan snjsti.
Sorbere: Absorbere: Glutire: Deglutire: Devorare, sežest: Ingurgitare, cpāti, liti do sebe. 'ποφείν: ἀποποφείν: καλαπιέν. Verschlingen/verschlucken/verschlucken/einschlingen/verfressen/in sich schlucken.

zreadlo/zreadto.
Speculum: Specillum, in quo faciei imaginem contemplanur. Τὸ κάτοπτρον. Spiegel.

Poëticè: Speculum nitens, nitidum, coruscum, leue, concauum, nobile, argenteum, Nitido splendore coruscans, Referens acceptas formas, Referens formam spectantibus, Reddens simula-chra imitantia verum, Assimilans faciem spectantis: Speculi nitidissimi orbis, Effingens species: Speculi collucentis radij: Orbis fulgor speculi.

w zreadse se wzhledati.
Contemplari se in speculo: Intueri, inspicere sese in speculo. Θεωρεῖν, διασκεπτεῖν, σκέπτεσθαι ἑαυτὸν ἐν τῷ κατόπτρῳ. Sich spiegelen/sich besehen in eynem spiegel.

Drno/zrnko/gahoda/gahúdfa/gafobobky; oljwky ž.

Bacca: Fructus arborum, quales sunt laurus, corni oleæ: Acinus in uuis, hedera, sambuco. Τα ἀκρόδια: ἡράξ, acinus. Beer/Kern/als an torbern, olinen vnd dergleichen.

Poëticè: Bacca pinguis, turgens, arborea, sylvestris, hederacea, Turgens, tumida sanguine.

žetel/ženi/wážnost/hodnost/dústogenswj/moc.

Autoritas: Dignitas: Existimatio: Nomen, gmeno: Splendor, blesť: Amplitudo: Celebritas: Claritas famæ, nominis, slawná powěst, počitwé gmeno. Ἡ ἔδοξια: ἀξία: τὸ ἀξίωμα, πῶξιμα, ὄνος, amplitudo. Ansehen/wirde/wirdigheyt/glanz/nam. Vide etiam Chwála: Hodnost.

malž žetel, malé ženi mjeť/w malé wážnosti, počitwosti bžeti / w žádne počitwosti: wážnosti nebyti/nic wáženu nebyti/zawrženi m bžeti.

Else in nullo numero, honore, precio: Nullius existimationis else: Nullum apud homines locum obtinere: Nullius honoris ac nominis else: Ignobilem, abjectum, obscurum, vilem else. Ἄδδξείν: ἀδοξείδξ: καλαπρονείδξ, contemni: ἰλατῆδξ, inferiorem else: ἀδοξείν, ἀνάουμον εἶναι. In geringem oder keynem ansehen sein / vngeacht, vnachtbar sein/ nichts geachtet werden/schlecht/vnanschenlich.

žetedlnž/wážnž/slawnž/slowútnž/hodnž/dústogunž / k tomuž síde weli-ké ženi aneb žetel magi.

Conspicuus: Spectabilis: Spectatus: Celebris: Clarus: Splendidus: Illustris: Amplus: Gradum, locum obtinēs amplissimum. Ὁ ὄνομασδός: ἔνδοξος: περίοπτος: περίελεπτος: γνώριμος: λαμπρός. Ansehenlich / an-sichtig

sichtig/in grossen ansehen/achtbare
scheinbar/herrlich.

Ἰκτεδίνης/ἰκτεδίνης/ἰκτεδίνης/ροζυμνῆς/
wyslowenḡ/wygádrenḡ/swétlich/ga
sínḡ.

Clarus : Planus, rowný : Apertus, of
tewénný : Perspicuus, prohledacý,
patrný : Expressus, wyslowený,
Dilucidus : Explicatus, wygádren
ný : Illustris : Evidens : Non obscu
rus, nezarmělý : Minimé dubius,
nepochybný : Manifestus, zgewný :
Explanatus : Liquidus. Ὁ φανερός :
ὁ, ἡ ἐμφανής : κατὰφανής : ἐμφανής :
προφανής : ὁ δῆλος : ὁ, ἡ διάδηλος : ἐκ
δηλός : κατὰδηλός : διειδής : σαφής : ἐ
ναρξής. Klárlich/Deutlich/verstánd
lich/aufstrúcklich/aufgetruék/hey
ter/eben/offen/ durchsichtig/nicht
túncfel/nicht zweifelhaftig/offen
bar.

Ἰκτεδίνος/proἰκτεδίνος/ gasnos.

Claritas : Perspicuitas : Puritas, čistota :
Limpitudo swétlost. Ἡ καθαρότης :
διαύγεια : διαφάνεια, pellucidi
tas, nistrze swétlost. Klarheyt/laub
terheyt/saubereheyt.

proἰκτεδίνης/dáwtipnḡ/maudrḡ/ro
zumnḡ.

Perspicax : Solers : Acutus, ofstrowtíp
ný : Sagax, dúmýslný, chytrý : Præ
sagus. Ὁ, ἡ ἀρχίνοος : ὁ σιωπῆτος : σο
φός, sapiens : δεξιός, dexter. Merck
sam/scharpffsinnig/Flug/verstánd
dig/spitz.

proἰκτεδίνος/dáwtipnos/dámýsl
nos/chytrost/rozumnost/ofstrowtíp
nos.

Perspicacitas : Sagacitas : Solertia : Per
spicacia : Acumen. Ἡ ἀρχίνοια :
σάωσις. Mercksamheyt/scharpffsin
nigheyt/verstand/scharpffe.

Ἰκτεδίνης/ἰκτεδίνης/ Num a famenḡ
ἰκτεδίνης stanenḡ.

Rudera : Frustra lapidú et ruinæ ma
teria : Farrago lapidum, testarum,
cementi à dirutis ædificijs : Rudus
vetus, starý rum. Τὸ ἐρείπιον : οἱ χα
λαρές : τὸ ἐρείπιον παλαιόν. Geröhr/
scherb vnd Faldwerck/verfallene
stúck von gebewen vnd mawren.

Ἰράτα/ wide Skoda.

Ἰρατῆτι/ irátu, škodu wzhét/ j rukau
vypustiti/ o něco přijiti/ škodu mŕsti
trpěti/prodělati.

Perdere : Amittere : Iacturam facere
rei alicuius : Damnum facere, acci
pere, škodu něsti, wzhýti. Ἀπολλύ
ειν : ἀπολλύειν : ἐλάειν ἔχειν : ἐλάειν
ζημίαν ἢ ἄλλο τι. Verlierē/ver
lust leide eynes dings/auss den hān
den lassen/vmb etwas fönnen/scha
den leiden.

Zub/ zaubek.

Dens : Denticulus, parvus dens : Ὁ δ
δός : Zahn. Dentes primores, inci
sores, přednj stúocý zubowé : οἱ ὀδύ
ντες τομείς, τομείται, γλασσοί, Dis
forderste Breite zahn. Dentes cani
ni, columellares, Spicatis zubowé/
οἱ κωνίδοντες, Augenzahn. Dentes
molares, maxillares, Trenownj, čc
listnj zubowé, stolický/ οἱ μύλοι, γου
φίαι, Backenzahn/ stóckzahn. Den
tes genuini, intimi, Keysadnégšs
posle

poslednj, licnj aneb r̄emennj zubos
 w̄e'oi upav̄ t̄upes, τοφρονis̄ ἄρες, ὀφρο-
 νοι, Die letzten vnd hindersten zahn.

Poëticè: Dentes duri, validi, albi, auri-
 di, minaces, præduri, candiduli, con-
 ficientes dapes.

bes Zubj / fdoj nemá žádnjch zubit.
 Edentulus: Dentibus carens: Destitu-
 tus dentibus: Sine dentibus. ὁ, ἢ ἀ-
 νόδος. Zahnlos / der kein zahn hat.

Zúřitw̄j / přisňj / frutj / přisřřj.
 Acer, trpěj: Vehemens, náhlj: Du-
 rus, tvrdj. Ὁ δεινός: χαλεπός, dif-
 ficilis, nesnadnj: τραχύς, asper, dr-
 snatj, draslowj, newlsdnj.

Streng / ernsthafftjg / rauh / scharpff /
 hefftig / hart.

Zúřiw̄e, přisňe, frutě, přisřře, tvrdě,
 trpce s něřm nakládatt.

Duriter, seueré, rigidé, stricto jure, sú-
 mo jure, duris legibus, duris con-
 ditionibus, nullá adhibítá ἐπιμελία
 cum aliquo agere. Ὀμῶς, ἀπειδῶς,
 χαλεπῶς εἶναι: πικρῶς καὶ χαλεπῶς
 πρὸς τινά διακρίσθαι. Streng mit ey-
 nem handeln / rauh oder vnfreund-
 lich mit eynem auffm land gehen.
 Vide etiam supra přisňj.

Zúřiwost / wide přisňost.

Zúřtati / žúřtawati / na gednom misřě se
 zdržowati / odtud neodcházeti, new-
 stupowati / nehžbati se / newhžbati se /
 trwati / serwati.

Manere: Permanere: Morari: Dura-
 re: Consistere: Persistere: Commo-
 rari: Perdurare: Perseuerare, se-
 trwati: Non cedere, newchylowati
 se. Μένειν: ἐμμένειν, ἐπιμένειν: παρα-

μένειν: προσμένειν: διαμένειν. Blei-
 ben / sich an eynem ort auffhalten /
 nicht von daunen gehen / harren /
 beharren / nicht weichen.

Zúřtati / stálřm, trwálřm břři.
 Perpetuum, diuturnum, fixum esse:
 Durare: Stabilem manere, perma-
 nere. Χρῆσις εἶναι: μένειν. Bleiben / wá-
 ren / wárhafftjg sein.

Zúřtati přř swém vmysle / nastwéna před
 serwzeti, miněni státi, serwati / newi-
 flati se / neměnti se / od swěho před-
 serwzeti newpauštěti, newstupowati.

Permanere in sententiá: Manere, hæ-
 rere, persistere, constare in senten-
 tiá: Institutú tenere: Constans esse
 in sententiá, stálřm býti w swém w-
 mysle: Non deterreri, depelli, fle-
 cti, dimoueri à sententiá, instituto:
 A proposito non deterreri, abduci,
 avelli, od swěho předsawzeti nedati
 se odstrástiti ani odwesti: Haud fa-
 cile mutare sententiam, consilium
 aut sensum deponere, vmysla swě-
 ho lehce neměnti. Τυπεῖν τὴν γνώ-
 μιν: ἀμετανιώτως ἔχειν τὴν γνώ-
 μιν: ἐμμένειν τῇ γνώμῃ: καὶ μεταβέ-
 θαι δόξαν: τυπεῖν τὴν δόξαν: καὶ με-
 ταβῆν ἑτέραν διάνοιαν. Auff seiner
 meynung bleiben / auff seinem für-
 haben bleibē / vn beharrē / auff oder
 bei seiner weise bleiben / nicht wans-
 cken / nicht ablassen von seinem für-
 nemēn / bestendig sein in seiner meyn-
 ung / von seinem fürnemmen nicht
 gebracht oder abgeschreckt werden /
 seine meynung nicht leichtlich ändere-

ren. *Vide etiam* Stálm bŷtl.

Záštati wné / wné trwari / zase nepŷgiti, newrácti se.

Emanere: Non redire: Non reverti.

ἐξω διαμένειν. Müssen bleiben / dar
aussen verharren / nicht widerumb
Ehren oder Kommen.

Záštati pŷt swé wáze, pŷt swŷch powa-
hách, pŷt swém starém obyčegi / štáti
na swém / neméniti swŷch starŷch
powah aneb obyčegŷw.

Antiquum obtinere: Antiquo more,
pro pristino more facere: Non dis-
cedere à more suo antiquo vel soli-
to, *Тевстповъ: ти swé staré zwyklos-
sti: Manere in more solito. Méveiv*

ἐπι τῶν ἐθῶν: μὴ παύειν τῶν ἐθῶν, non
desistere à more solito: ἐμμένειν τοῖς
ἦθεσι: μένειν σφόδρα ἐν τῷ ἦθει.

Bei seiner weise bleiben / auff seiner
alten geigen bleiben / auff seinem
Fopff beharre, vnd sich darvon nicht
lassen abwendig machen.

Zwáč daremŷ / darmotlach / kŷewetáf /
kŷeweniŷ / newŷtečnŷ klampač.

Nugator: Nugax: Garrulus: Fabu-
lator, fterŷŷ bagŷŷ a báŷni rozprá-
wŷ: Vaniloquus, darmotlach: Bla-
tero, klampač: Gerro, kŷewetáf: Ra-
bula, řečnŷŷ: Loquax, Loquacu-
lus, Locutuleius, teŷtlwŷŷ zwáč.

Ὁ, ἡ ἀδολέχης: ἀδολέχῃ: ὁ φλυαροῦς
φλυαρῶν: λιπρῶν: μυθαλόγῃ: λογο-
ποιῶν: ἀμετροπῆς. Schweser / Kla-
fferer / blauderer / zungentrescher /
schwermaul / blafferer / vnnützer we-
scher / lästherer. *Vide etiam* Kŷewes-
niŷf.

Zwáci daremŷ a newŷtečnŷ / kŷeweta-
ti / kŷewoty, báŷni, bagŷŷ rozpráw-
ti / báŷt / marnŷ klampač, klachati,
mluwiti / ŷtebetati.

Garrus: Nugari: Fabulari: Blatera-
re: Temere, inconsiderate, stulte,
sine iudicio loqui, leŷkomyŷtŷnŷ,
leŷkowáŷni, bláŷnowŷ, wŷŷtečnŷ bez
rwáŷeni a sandu mluwiti: Futire,
effutire nugas, probleknuti: Citra
delectum verba profundere, fun-
dere: Vana, scurrilia loqui, leŷkŷo-
myŷtŷnŷ, newáŷni, oplŷlá ŷlowa mlw-
witi. Ἀδολέχῃν: φλυαρῆν: λιπρῆν:
τερθρέυεθαι: ὑβλεῖν: λογοποιεῖν: μυ-
θαλογεῖν, narrare fabulas: σπερμολο-
γεῖν. Schweser / Klapperer / Klaffer-
er / eyn groŷŷ geschwázŷ treibŷ / bla-
derer / vnnütze ding reden / wáŷŷn-
lästherer / vil vnnützer wort machen /
leichtfertiglich reden / leichtfertige
ding reden.

Zwarwŷ / kŷewetnŷ / mnohomlwnŷ /
darmotlach.

Garrulus: Loquax: Verboŷus: Lin-
guax: Nugax: Multus, copioŷus
in loquendo, hogny w řečŷ a mlw-
wenŷ. Ὁ, ἡ ἀδολέχης: ἀδολέχῃ: φλυα-
ρῶν: σπερμολόγῃ: πολυλόγῃ, mul-
tiloquus, mnohozwawŷ. Schweser
haŷtig / Klapperig / leichtfertig im
reden / der vil schweser / der weitŷ
läuffrig iŷt im reden.

Zwaroŷt / mnohomlwnoŷt / ŷtebet-
noŷt.

Garrulitas: Loquacitas: Stulta & i-
nanis loquendi copia. Ἡ ἀδολέχια:

φλυα.

φλυαρία : ὀλιγο- : ὀλιγο- : ἡ πολυλο-
γία, μακρολογία, περιστολογία, verbo-
sitas, multiloquiū, mnohomluwe-
nj. Schweszhafftigkēyt.

Ἰωάτι/powolati/požádati/ε̄ sobě jatwo-
lati, rozkázati přigiti.

Invitare : Vocare, wolati : Accersere.
Προκαλεῖν : καλεῖν. Laden/heysen
kommen/ruffen/beruffen/herzu be-
ruffen.

Ἰωάτι hosti / ἰωάτι, pozwati k wečeři,
na hodn, na dobruu wůli.

Invitare : Vocare ad cœnâ, conviviū,
symoposiū. Καλεῖν, ἐπικαλεῖν, προσ-
καλεῖν πρὸς ἴσσυμπόσιον. Zu gēst iā-
den.

Ἰωίε/Ἰωίεina / vide Diwočina.

Ἰωίε / vide Ἰωωado.

Ἰωίεdnice / vide Wečerni hwězda.

Ἰωίεstowati/oznámiti/zgewiti/zpraw-
ti/zpráwu dáti / powédjiti / w zná-
most wwesti.

Nunciare : Annunciare : Denuncia-
re : Indicare, oznámiti : Commemo-
rare, wyprawowati : Significare :
Manifestum facere, wygewiti, zná-
mé wčiniti : Narrare, Memorare, wy-
čjiti. Ἀγγέλλειν : κατὰγγέλλειν :
ἐξαγγέλλειν. μνησκειν : ἐξαγορεύειν : κη-
ρύττειν : φράζειν : λέγειν : διαγγέλλειν :
ἀφηγγέλλειν : διαξιέναι. Verkündigen/
offenbaren/anzeigen / zuverstehen
geben/eynen verstendigen, Berichtē/
erzählen/ausagen / bekant machen.

Ἰωίεstowánj/oznámēnj / w známēst w-
wedēnj.

Annunciatio : Denunciatio : Signifi-
catio : Indicium. ἡ δειγνσις : ἡ δειγ-

γνμα : ἀφήγνμα : ἡ ἀφήγνσις : ἐπαγγε-
λία. Verkündigung / anzeigung /
meldung / erzählung / bericht.

Ἰωλάστ/ἰωλάστē / obἰωλάστē / wlast-
nē/přednē / nehwjce.

Præsertim : Cumprimis : Præcipue :
Peculiariter : Vnicè : Proprie. Τὰ
πρῶτα : ἐν τοῖς μάλισα : ἄλλω : ἄλλω-
σε : ἐξαιρετικῶς. In sonderheyt / sons-
derlich / bevoorab / zuvoraus / für-
nemlich / eyniglich / eygentlich.

Ἰωλάστē / obἰωλάστē / saufremj.

Separatim : Seorsim : Sigillatim : Se-
junctim porũznu : Singulatim, pri-
uatim, samomē. χωρῖς : ἰδίω : ἰδίω :
κατ' ἰδίαν, priuatim : ἀφορισμένω : κη-
χαρισμένω. Besonders / sonderbar-
lich / an eynem sonderm ort / beseite /
alleyn / in sonderheyt / abgesondert.

Ἰωονε / zwonček.

Tintinnabulum : Campanula : Nola :
Cymbalum, cymbál : Crotalū, Cre-
pitaculum, Chýstac̄ka. Τὸ ἦχέιον :
ἡ κρόταλον ἡ κρότων. Glöcklin/schell/
cymbel/klapper.

Ἰωονj / kostelnj / strážnj kostela.

Edicinus : Edicimus : Custos ædis sa-
cræ : Custos sacrorum. Ἱεροδουλος :
νεοώρω, cui templi verrendi cura
commissa, ἑδοζ kostel mete : νεο-
φύλαξ, custos templi, ἑδοζ kostela
hljda. Glöckner / Kirchner / sigrist /
messner.

Ἰωυκ / vide supra Ἰνεuj.

Ἰωυκ / ἰωυκlost / nawyklost / přitwy-
klost / obnčeg.

Consuetudo : Mos : Vsus, vjzwánj : In-
firu-

stitutio, nazwedenj: Ritus, approbata consuetudo, řád a starobyly, starozitny, chwalitebny obyčeg: Habitus, zastarala zwyklost. Το ήθος ε ιδιωμος ἱπποτο: ή συνήθεια: συνήθειομο. Gewonheyt/Branch/sitte/or denliche vnd angenoimene gewonheyt/ vollkomener veralter Branch vnd gewonheyt.

Zwykati/nawykati/obwykati/přitwykati/w zwyk, w zwyklost, w obwyklost, obyčeg přigiti.

Alsuescere: Consuescere: Alsuesheri: Consuesheri: In consuetudinē alicuius rei venire: In consuetudinē se dare, zobycēgiti se, w obyčeg se dāti: Capere consuetudinē atq; exercitationē: Occallere, occallescere: Callū ducere, contrahere, obducere, Omozolowati, mozolū dostati. Ἐθει: εθίζωτα: εθίζω, consuere. Gewonen/ in die gewonheyt Kommen/verhärten in eynem ding/ eyn schwiel gewinnen.

Zwykly/nawykly/obwykly/přitwykly/obyčegny.

Alsuerus: Consuetus: Alsuefactus: Solitus. Ο ειωθός. Gewonet.

w Zwyklost ywesti.

Alsuefacere: Consuefacere: Vsu docere. Ἐθίζω: συνεθίζω: καθεθίζω. Gewōnen.

od Wykati / z obyčege a zwyklosti wychāzeti / siwē starē zwyklosti zanechati / w neobyčeg, nezwyklost přigiti.

Desuescere: Abijcere & exuere consuetudinem: Recedere à consuetudine: Obliuisci cōsuetudinis: De-

ponere consuetudinē, odložiti siwē ho obyčege: In desuetudinem venire, w nezwyklost a neobyčeg přigiti. Ἀπειθεω: πάλιν τῶν εθῶν: ἀπαλλάττω: Ἐθῶν τῶν εθῶν: μεταθεῖναι: ἀλλάττω: ταῖς εθῶν. Entwonen / auß der gewonheyt Kommen/ sein alten gewonheyt vnd gewonheyt lassen/ in eyn vngewonheyt Kommen.

od Zwyklosti odwesti / odnaučiti / z obyčege wywesti, wyrazyti / odnjiti zwyklost, obyčeg.

Desuefacere: Adimere consuetudinē: Detrahere, deterrere à consuetudine. Ἀπειθεω: Ablactare, ostawiti, odstawi, od mlēka odstāti / ἀπαγαλάσσω. Entwōnen/ abgewōnen/ eyn Branch oder gewonheyt abziehen / von der milch oder dem saugen entwōnen.

podlé Zwyklosti / wedlé starē zwyklosti a obyčege / vo swém starém zwyklost / gati / gest obyčeg / gati / lidē zwyklosti / dle zwyklosti obyčege.

Pro veteri consuetudine: Vt est consuetudo: Pro more: De more: More solito: Consueto more: Vt solet: Vt solitum est: Vt receptum est cōsuetudine: Secundum morem & consuetudinem. Ἐν εθῶν: ειωθός: κατὰ τὸ ειωθός, εθός, ἑθῶν, ἑθῶν: συνήθως: τοῖς εθῶν ἀντὶ ἐπιχειρῶν: ἑθῶν ἀλλοτριῶν τῶν ἑθῶν, nihil alienū à more, nic scestného mjmo obyčeg, nic nebywaleho: εἰς εἰς μέν, συνήθως, alsuetus: τῶν εθῶν ἑθῶν, utens suo more: τοῖς εθῶν ἐμμένω, ἐν τῶν εθῶν μένω,

1913
 instituta tenens. Nach gewon-
 heyt/ auß alter gewonheyt/ nach al-
 tem Brauch vñ gewonheyt/ wie der
 Brauch oder die gewonheyt ist/ wie
 man p̄tegr. Vide plura in Obyceg.
 neš wyřly/ vide ne Obycegny.

Zyma / zymny čas / zymny čtvrt rofu,
 studená a suchá.

Hyems: Tempus hyemale, hybernū,
 brumale: Bruma, prostricd zymy,
 neyřt, tsi den w zymé. O xeuuv.

Winter / winterszeit / der k̄rhest
 tag im winter.

Poëtice: Hyems, Bruma glacialis, hor-
 rida, rigida, frigida, sœna, rigens, ca-
 na, hyberna, tristis immitis borealis,
 Adoperta gelu, Mistra grandine, Ve-
 niens tremulo passu, Rauco, seuo a-
 quilone mugiens, Decutiens comas
 arboreas, Rigens gelidis pruinis, Au-
 ferens virentia folia sylua, Rigida
 aquilonibus horres, Glacialibus aspe-
 ra ventis, Hirsuta canos capillos: Hy-
 berna frigora: Frigora bruma.

Zyma / sychrawice / studeno / sychrawo /
 ch'aduo / mraz.

Frigus: Gelu: Algor. Το ψη: ο κριος:
 κριος: το ψη. Kälte / frost. Va-
 de etiam supra Stud. no. / mraz.

Zymnice / sofnice / psota / zymawá ne-
 moc / studenta.

Febris: Horror febrilis, t̄esens zym-
 nicné: Febricula, zymnicá. O πυ-
 पेτος: Ερυετος: η πυρετι: το πυρετιον,
 febricula. Geber / das Kalt weh / der
 ritte / das schauderen.

Poëtice: Febris flagrans, ardens, arida,
 rapida, maligna, grauis, horrida, no-

1914
 xia, pestifera, tremula, Pugnans in to-
 to corpore, Quae pascitur, depascitur
 artus, Furens omnibus membris astu
 rapido, Torrens tremulos artus, suc-
 censasq, medullas, Ossibus haerens, Tor-
 rens ora anhela continua fit.

Zymnicy msti / na zymnicy stonati / s
 zymnicy zápasiti.

Laborare febrī: Febrim habere: Pati
 febrim, t̄p̄eti zymnicy: Ardore fe-
 brili horrore febrili, febrī correptū
 esse, Zymnicy, t̄tesensim, horfosti zy-
 mnicny obtjenu býti: Febricitare.

Πυρετιον: πυρετιον: πυρετιον.

Das feber haben / am feber krank
 ligen / das Kaltweh haben / mit dem
 feber behaffter sein / mit eynem fe-
 ber angestossen sein.

Poëtice: Divis, violentis laborare fe-
 bribus: Ardere febribus: Aestuarē fe-
 brili ardore: Febris vellit, convel-
 lit, macer at praecordia: Perustum ja-
 cere intestinis febribus: Sana laborare
 febrī, quae membra torret ut ardenti
 foco.

Zymnice dostati / zymnicé vshoniti / to
 zymnicy spadnauti / zymnicy napá-
 denu býti.

Incidere in febrim: Corripi febre: In
 ardorem febrilem incidere. Αλι-
 κος: το πυρετιον. Eyn feber bekóm-
 men / in eyn feber fallen / mit eyn
 feber angestossen werden.

Zyřt / žřřťanj / wřdřřřř / vřřřřř / náby-
 řřřř.

Quæstus: Lucrum: Lucellū. zřřřřř,
 malý zřřřřř: Compendium: I œnus,
 Vřřřřř,

Vsura, Lichwa, aurol z penés: Emolumentum, Fructus, utilitas, vříték. Τὸ κέρδος: ἐπιμαρ: ὁ χρηματισμός: τροπισμός: τὸ, ὁ βίος, scenus: Τὸ κέρμα, fructus qui percipitur, vříték: ἢ αἰχρ, ποκέρδεια, turpis lucri comparatio, wyhledáwanj hanebného, nesluffného zřítu.

Gewinn/nutz/gesch/voortheyl/erobering / kleyn gewin / kurzer begriff/wucher/feucht.

Poëticè: Lucrum dulce, auarum, suauè, adlandiens, arriens, gratum.

Vide etiam Vříték.

Zřítati / zřít mřiti / wydělati.

Lucrari: Lucrifacere: Lucrum facere: Quæstum facere, consequi, reportare, ferre: Mereri, zaslužit: Fructum, emolumentum, commodum nancisci, zřítu, wydělřtu, vřítřtu dosřhnouti. Κερδαίνειν: κερδαίνειν: κερματίζεισθαι, ἐπιδείδειν, lucrari, lucris invigilare: zřítu pilnu býti: τροπίζειν ἢ τροπίζεισθαι κερματίζω.

Gewinnen/seinen nutz schaffen/gewinn vberkommen oder eroberen/eyn vortheylhaben/verdienen/nutz vnd feucht erlangen.

Zřítu nepoëttivého, nespravëditivého, nesluffného hledati/s nepoëttivosti a s hanbau stãřtu dobřivati, wydělãivati.

Quæstus turpes facere: Rem turpissimam facere: Cum dedecore lucrari: Cũ infamiã lucrum sequi: Lucrum cum dedecore, infamiã, turpi cum dedecore expetere. Αἰσχρ κερδαίνειν: αἰσχρὸς κερδαίνειν. Vneheliche gewinn suchen/nicht redlich vnd ehrlich gewinnen / nicht mit ehren, mit vnehren vberkommen vnd erobern.

Zřítu žãdostivý, chřtivý / zřítu toliko vyhledãvãgicř / fortelný.

Lucri cupidus: Captus lucro: Lucrum sequens. Lucrum commodum spectans: Adductus lucri cupidine: Lucelli dulcedine illectus, zřítu swãbený. Ὁ κερματιστής: ἐκέρδεις: τροπιστής: ἐπιδείμων, quæstum faciens, wyzřítãgicř: ὁ, ἢ αἰχρ, ποκέρδεια turpis lucri cupidus, hanebného zřítu žãdostivý. Gewinnſüchtig/der nur auff den gewinn allein ſihet / vortheylſſtig/auff gewinn verlectert.

Zýtra / vide ſuprà z Citra.

Zřivati / vřta otvřrati, rozřrati.

Oscitare: Os aperire. Χασμαίνω. Giben/das maul auffthun/giemen/gewen.

☞ (*) ☞

FINIS.

INDEX

